

List izhaja vsak ponedeljek. Naročnina za 1 mesec L. 2. ...

EDINOST

Družništvo in upravitelstvo: Trst (S), ulica S. Francesco d'Assisi 20. ...

Francoske volitve

V nedeljo 22. aprila in naslednje nedeljo 29. aprila se je odbojevala ena izmed poglavitnih volilnih bitk, ki se imajo vršiti v letošnjem letu, katero mnogi radi označajo kot »volitveno leto«.

Za francoske volitve je vladalo po vsej Evropi najživahnejše zanimanje. Spričo velikega vpliva, ki ga ima Francija na evropski celini, je bilo to zanimanje v vsakem pogledu upravičeno, kajti od izida volitev je v parlamentarnih državah, kot je Francija, odvisna tudi smer celotne politike dotične države, in to ne samo notranje, temveč tudi zunanje politike.

Ta politika je bila utelesena — se lahko reče — skoro izključno v osebi ministrskega predsednika Raymonda Poincaréja. Ob času svetovne vojne je bil Poincaré, kot znano, predsednik republike in pod njim je doživela Francija zaželjeno zmago nad Nemčijo.

Da politika je bila utelesena — se lahko reče — skoro izključno v osebi ministrskega predsednika Raymonda Poincaréja. Ob času svetovne vojne je bil Poincaré, kot znano, predsednik republike in pod njim je doživela Francija zaželjeno zmago nad Nemčijo.

Za presojo Poincaréjevega pomena v sedanjem hipu je predvsem važno dejstvo, da je prišel v l. 1926. zopet na vlado, kljub temu, da je bila večina zbornice proti njemu.

Prvi važnejši čin prejšnje zbornice je bil ta, da je izrešila odstop predsednika republike Milleranda, na čigar mesto je bil potem (l. 1924.) izvoljen sedanji predsednik Doumergue. Tedaj se je ustanovil v omenjeno svrhu takimenovani »kartel levih strank«.

Iz teh splošnih navedb je v glavnem razviden ves ogromni pomen letošnjih volitev na Francoskem kakor tudi pomen zmage, ki so jo izvojevale stranke vladnega bloka proti strankam leve. V naslednjem podajemo podatke o sestavi nove in stare zbornice:

Table with 2 columns: Party name and Number of seats. Includes Komunisti, Socialisti, Republ. socialisti, etc.

Republik. zveza 108 140
Konservativci (monarhisti itd.) 15 12

Večino Poincaréjeve vlade so sestavljale sedeče skupine: konservativci, republikanska zveza, demokrati, neodvisni radikalci, levi republikanci. Te stranke štejejo v novi zbornici 332 poslancev in so napredovale v primeri s svojim položajem v prejšnji zbornici za 93 glasov.

Če se pomisli, da so komunisti zelo občutno nazadovali, da so socialisti le s težavo ohranili isto število mandatov kot prej in da so radikalni socialisti, kot rečeno, tudi znatno padli, se lahko reče, da je Poincaréjeva zmaga popolna in da so francoske volitve jasno pokazale, da je ogromna večina prebivalstva Francije na strani zmernih strank in struj ter njihove notranje in zunanje politike, kot smo jo v splošnem že uvodoma orisali.

Pomladansko zasedanje senata in poslanske zbornice

Napovedane poročilo on. Mussolinija o zunanji politiki

RIM, 2. Z jutrišnjim dnem se prične pomladansko zasedanje visoke zbornice, ki obeta biti zelo zanimivo. Ker se sestane med 10. in 15. maja tudi poslanska zbornica, ni izključeno, da bo zasedanja senata za časa zasedanja poslanske zbornice odgledano. Na predstojećem zasedanju senata bo podal on. Mussolini napovedano poročilo o zunanje-političnem položaju, katerega je obljubil na eni izmed poslednjih sej ministrskega sveta. Poročilo načelnika vlade se pričakuje s strani tukajšnjih političnih krogov z velikim zanimanjem.

Davi se je povrnil v prestolnicu predsednik senata on. Tittoni z ostalimi zastopniki visoke zbornice iz Turina.

Poslanska zbornica se sestane po vsej verjetnosti, kot rečeno, med 10. in 15. maja. Na svojem pomladanskem zasedanju, ki bo zelo kratko, bo zbornica odobrila še poslednji del državne proračuna za poslovno dobo 1928-29. Danes jutraj se je povrnil iz Neaplja v prestolnico predsednik zbornice on. Casertano, ki bo imel po vsej verjetnosti v teh dneh s predsednikom vlade razgovor o zasedanju poslanske zbornice in programu njenega taktičnega dela.

Konferenca v Rimu za ureditev predvojnega dolga bivše Avstro-Ogrske

RIM, 2. Danes dopoldne je finančni minister on. Volpi v prostorih nacionalnega zavoda za zavarovanja otvoril konferenco za ureditev predvojnega dolga bivše avstro-ogrške monarhije. Na konferenci je zastopanih 7 nasledstvenih držav nekdanje monarhije in pa imetelji obveznic njenega javnega dolga.

Minister Volpi je s kratkim govorom pozdravil navzoče v imenu italijanske vlade ter o črtal dosežanje uspehe dela za ureditev javnega dolga bivše avstro-ogrške monarhije. Izrazil je nado, da bo dosegla konferenca s svojim delom svoj namen kljub delikatnosti in zamotanosti vprašanju, ki so na njenem dnevnem redu. Besede finančnega ministra so napravile globok vtis in so žele odobranja s strani na konferenci navzočih. Konferenca je takoj pričela s svojim delom.

Predsednik med. delovnega urada prispejal v Rim

RIM, 2. V prestolnico je prispejal danes jutraj predsednik mednarodnega delovnega urada Albert Thomas, ki bo gost vladne. Thomas ostane v Rimu nekaj dni. Jutri ali popotiranjem ga bo sprejel minister korporacij in načelnik vlade on. Mussolini. Za časa svojega bivanja v Rimu si bo Thomas ogledal prostore nekaterih konfederacij in bo prisostvoval tudi kongresu fašistovskih sindikatov, ki se bo, kakor menda že znano, vršil v Rimu od 6. do 8. maja.

Okrožnica on. Turatija za preprečitev raznih zlorab

RIM, 2. Tajnik fašistovske stranke on. Turati je razposlal tajnikom pokrajinskih fašistovskih združenj okrožnico, ki izpopolnjuje ono, katero je razposlal državni podtajnik v ministrstvu notranjih zadev on. Bianchi peodinim prefektom glede bahaštva, ki ga kažejo ob gotovih priiskih fašistovska združenja, in ki se glasi: »Navleci stroгим svarilom, ki so bila izdana v tem pogledu, se z vsakim dnem vedno bolj množi nelepa navada onih, ki izrabljajo ta ali oni dogodek, da objavijo in širijo med občinstvom z najrazbiježnejšimi nameni revlje, ki jih izhaja samo po ena številka.«

»Da pridajo fašistovska združenja, ki izdajajo take revije, tem poslednjim čim večji pomen, se ne obdajajo nadležno članje vlade in stranke hierarhe ter politične voditelje s prošnjami, naj napišejo za te njihove liste kak članek. Vse to nima nikakoga idealnega niti praktičnega zmisla in je tudi v nasprotju s fašistovskim slogom. V večini slučajev ne predstavljajo te revije nič drugega, kot izliv osebne domišljivosti in pustolovstva. Ponovno obracam pozornost pokrajinskih tajnikov na te obžakovane vredne zlorabe in jih pozivam, naj energično nastopijo, da se take reči ne bodo več ponavljale.«

Afganistansko poslanstvo v Rimu demantira neosnovane vesti

RIM, 2. Afganistansko poslanstvo sporoča: »Afganistansko poslanstvo formalno demantira tendenciozne vesti, katere so priobčile nekateri italijanski in inozemski listi in po katerih naj bi bila afganistanska kraljevska dvojica tekom svojega bivanja v raznih prestolnicah in glavnih mestih Evrope ostavila pri svojih zalagateljih velike dolgove. Poslanstvo izjavlja, da so bili vsi računi povsed točno plačani v gotovini in da je afganistanski kralj v vsakem mestu, kakor n. pr. tudi v Rimu, daroval znatne denarne zneske siromakom in dobrodelnim ustanovam.«

On. Fedele na Angielskem gradu

RIM, 2. Minister nacionalne prosvete on. Fedele je bil danes dopoldne na Angielskem gradu ter si dal odpreti dvorane, v katerih so shranjena umetniška dela, katere sta podarila zakonca Pontini državi. Ob svojem prihodu je bil minister sprejet od ravnatelja urada tega umetniškega muzeja gen. Borgattija, od comm. Pontinija in njegove soproge. Ogledal si je dvorane ter nato s kratkim nagovorom proslavil velikodušnost darovalcev.

Letalo na morju

TRIPOLIS, 2. Iz Zuaire prihaja vest, da je motorni čoln kraljeve carine našel blizu tuniške meje hidroplan »S 59. - vis, ki je pretekli teden odletel Auguste v smeri proti Tripolisu, kamor pa, kot je jasno, doslej še ni prispejal. Letalo je bilo primorano pristati radi silnega viharja, ki je onemogočil orientacijo in oviral polet. Letalo je ostalo 4 dni na morju. Letalci, poročnik Calo, pilot radiotelegrafist in motorist so ostali nepoškodovani, tudi letalo ni utrpelo nikake škode.

RIM, 1. Zena nekega železniskega uslužbenca je aretno porodila trojčke. Zena ima 31 let in je sedaj že mati osmerim otrokom, ki so vsi čili in zdravi.

Novi poslanik pri Vatikanu predložil papežu svoje poverljive listine

RIM, 2. Danes dopoldne je novi francoski poslanik pri Vatikanu De Fontenay izročil papežu svoja poverljiva pisma. Sv. oče ga je nagovoril s kratkim govorom ter nato povabil na privatni razgovor v svojo zasebno knjižnico. Po tem razgovoru je poslanik De Fontenay predstavil papežu svoje spremnjalce. Zatem je bil novi poslanik pri državnem tajniku kardinalu Gasparrija in v baziliki sv. Petra. Ustavil se je dalj časa na grobu cerkvenega patrona.

Sporazum med Vatikanom in Portugalsko

RIM, 2. »Osservatore Romano« je objavil besedilo sporazuma, sklenjenega med Vatikanom in Portugalsko glede cerkvene jurisdikcije v Vzhodnih Indijah. Konvencija vsebuje devet členov. Med drugim je določeno, da bo škof v Bombay, ki se ima imenovati, imenom portugalske in angleške narodnosti. Papež je imenoval za bombayskega nadškofa o. Joahima Limo.

Gradnja pristajališča za hidroplane v Milanu

MILAN, 2. Iz Rima poročajo, da se je včeraj v ministrstvu za aeronavtilko sestala komisija, ki je imela izraziti svoje mnenje glede načrta za gradnjo pristajališča za hidroplane v Milanu. Komisija je predlog odobrila in čez 33 mesecev bo moderno pristajališče dograjeno.

Za obvezno vporabljanje lignita

RIM, 2. Z ukazom-zakonom, ki ga je kralj podpisal 5. aprila in ki je bil včeraj objavljen, je bila dana ministru nacionalnega gospodarstva pravica, da odredi industrijskim podjetjem in zasebnikom uporabljanje nacionalnega lignita, če je to iz gospodarskih in tehničnih ozlogov mogoče. Z ukrepom se namerna zagotoviti domači rudniški industriji lignita, ki se nahaja v tekem položaju, njeno življenjsko sposobnost. Izdajanje odredb v tej zadevi je prepuščeno ministru nacionalnega gospodarstva, ki jih bo izdal po potrebi na podlagi poročil peodinih prefektov.

Neredi v Varšavi na dan 1. maja

BERLIN, 2. Po vesteh, ki so došle sem sinoči ob pozni uri, so nastali v Varšavi o priliki praznovanja 1. maja veliki neredi, ki so povzročili 8 človeških žrtev. Poljski komunisti so napadli socialiste baje le z namenom, da bo videl afganistanski kralj Ahman Ullah, da so komunistične organizacije ne le v Rusiji, temveč tudi izven nje zelo močne. Do spopada je prišlo še pred palačo, v kateri se nahaja afganistanski kralj. Tja je namreč krenila komunistična povorka, da počasti kralja, ki bo, kot znano, danes ali jutri odpotoval v Moskvo. Kralj je bil ob času spopada v palači.

Državljanstva vojna na Kitajskem

Tai-nan, glavno mesto šantunga v rokah nacionalistov TOKIO, 1. Vojno ministrstvo je prejelo brzojavko, ki se glasi, da je nacionalistična vojska pod vodstvom generala Čang Kaj Šeka zavzela glavno mesto pokrajine Šan-tung Tsi-nan. Še pred njenim prihodom so čete pekinške vlade in sicer sinoči zapustile mesto.

Tukajšnje ministrstvo zunanjih zadev sporoča, da so nacionalistične oblasti dovolile japonskim vojaškim oddelkom, ki so se izkrcali v Tsiing-tau, da se z železnico odpeljejo v Tsi-nan.

Ladja »Città di Milano« na Spitzbergh

OSLO, 2. Ladja »Città di Milano«, ki je prispela sinoči na Spitzberge. Ustavila se je v bližini Isfjordena.

LJUBLJANA, 2. Včeraj ob 11.25 se je povrnil zbor »Glasbene Matic« s svoje turneje po Čehoslovaški in Avstriji v Ljubljano.

Izjave turškega zunanjega ministra o odnošaji med Turčijo in Italijo

CARIGRAD, 2. Turška zbornica se bavi v poslednjih dneh za državni proračunom. Včeraj je bila razprava o proračunu ministrstva zunanjih zadev in je minister Tevfik Ruđi beg podal daljši ekspozé o turški zunanji politiki. Govoril je o turških odnošajih napram Grčiji, Franciji, Jugoslaviji in končno napram Italiji.

»Naši odnošaji z našo sosedo Italijo,« je dejal minister, »so zelo prirčni. Poslednji pogovor v Milanu z načelnikom sosedne in prijateljske vlade, eno izmed uglednih političnih osebnosti naših časov, znači pomembno etapo, do katere so napredovali naši odnošaji.«

Govornik je govoril nato o težavah pri ustvarjanju normalnih odnošajev med Turčijo in daljnim Vzhodom. Svoj govor je zaključil: »Na koncu lahko izjavim, da se mednarodni položaj Turčije po zaslugi vlade in njene politike razvija ugodno in utruje.«

Silen vihar v Bolgariji

Ogromna škoda — Mnogo ljudi ranjenih SOFIJA, 2. Včeraj popoldne je besnel nad Staro Zagoro in okolico silen vihar, ki je povzročil človeške žrtve in stvarno škodo. Mnogim hišam je vihar odnesel strehe. Velik del poslopij, ki so jih omajali že poslednji katastrofalni potresni sunki, so se docela sesule. 50 oseb je izgubilo življenje.

SOFIJA, 2. Vihar, ki je včeraj divjal nad Staro Zagoro, je bil izredno močan, tako da je divgal v zrak, kot poročajo, kar cele vozove s konji in vozniški vred, izrul je mnogo debelih dreves. Prebivalstvo je spet pobegnilo na prsto in se še sedaj ne upa več nazaj v svoje domove. Na poljih in v drevesnih nasadih je škoda ogromna. Vest pa, da bi bil vihar zahteval 50 človeških žrtev, ni resnična, pač pa je bilo toliko ljudi težko ali lažje ranjenih.

Delo jugoslovenske narodne skupštine

Zahvala predsednika grškega parlamenta za izraze sočustvanja in podpore Jugoslavije povodom poslednje potresne katastrofe

BEOGRAD, 2. Narodna skupščina je zasedala včeraj in danes dopoldne.

Na včerajšnji seji je predložil minister pravde zakonski načrt o sodnem postopanju pri civilnih tožbah, dr. Sečurov, pa zakonski načrt o odkupu agrarne zemlje. Pri tem poslednjem se je narodna skupščina ustavila dalj časa. Minister agrarne reforme dr. Andrić je sprejel nekatere spremembe v zmislu zahtev opozicije, nakar je bil zakon z 213 glasovi sprejet. Na dnevnem redu je bil tudi zakonski načrt o nezdruljivosti advokature z notariatom v Hrvatski in Slavoniji. Ta načrt je bil istotako vzakonen.

Na današnji seji je predsednik dr. Perić po prečitanju zapisnika včerajšnje seje prečital brzojavko predsednika grškega parlamenta Sofulisa, v kateri se ta zahvaljuje za izraze sočustvanja in pomoči Jugoslavije povodom potresne katastrofe, ki je zadela najnaprednejši del Grčije. Na dnevnem redu današnje seje je bila resolucija poslanca Vujića glede občinskih samouprav v Vojvodini. Stjepan Radić je imel dolg govor, s katerim je podprl zahteve poslanca Vujića in kritiziral postopanje vlade. Minister socialne politike Radović je odgovoril, da predlogu, ki ga je vsebovala resolucija, ne priznava nujnosti. Njegovo stališče je zavzela tudi vladna večina.

Seja narodne skupščine se je zaključila ob 14. uri, prihodnja bo jutri dopoldne.

Velika poplava na Madagaskarju

PARIZ, 2. Ministrstvo za kolonije javlja, da je velika poplava povzročila pred dvajsetimi dnevi na otoku Madagaskarju veliko škodo. Več javnih in zasebnih poslopij se je zrušilo in več uroloencev je utonilo.

Zrakoplov »Italia« odletel iz Stolpa

v smeri proti Vadaš-u STOLP, 2. Predvidevati je, da bo general Nobile dal povelje za odhod zrakoplova »Italia« še tekom današnje noči. Na letališču v Seddinu je vse pripravljeno. Vsi člani posadke so pripravljeni za odhod, vojaštvo, ki bo pomagalo pri manevru za odhod, je že zbrano. Poročila s Spitzbergov naznanjajo ugodno vreme.

General Nobile je vse skrbno pripravil in čaka le še najnovjša vremenska poročila. STOLP, 3. Vse je že pripravljeno za odhod. Motorji že bučijo med vrvenjem velike množice, ki se je zbrala na letališču. Med trumo radovednežev, med katerimi je tudi mnogo poljedelcev iz bližnjih krajev, je opaziti tudi veliko število časnarjev, nemških in inozemskih. V bližini hangarja so postavljene mikrofoni: Berlin je namreč poskrbel, da radio-ameterji lahko od daleč »prisostvujejo« Nobilejevemu odhodu. Sam general je moral ugoditi zgovornemu gospodu, kretajočemu se okrog mikrofona, in spregovoriti za radio-ameterje nekoliko besed. Uporabil je priliko, da se je v italijanskem jeziku zahvalil za sprejem, ki ga je bil deležen, skupno z drugimi člani ekspedicije, v Nemčiji.

Deset minut po 3. uri je moštvo, službujoče na letališču, potegnilo ogromno zračno ladjo iz velike lope. Zarometi jo osvetljujejo, filmski operaterji so se postavili na ugodna mesta, da »ujamejo« na film zanimivi dogodek. Vrvenje postaja vedno bolj živahno; še malo časa manjka do trenutka, ko bo general Nobile dal povelje, da moštvo izpusti vrvi, in ladja se bo dvignila v višine.

STOLP, 3. Zrakoplov »Italia« se je dvignil ob 3.24 — Vreme je ugodno.

Prekoceanske letalce

odtkoval predsednik Coolidge v Washingtonu

WASHINGTON, 2. Letalci »Bremena« so danes prispeli v Washington, kjer so jih oblasti prirčno sprejele. Pred hotelom, v katerem so se nastanili in razkateraga viharja ameriška, nemška in irska zastava, se je zbralo na tisoče občinstva, ki je letalcem prirejalo velike ovacije.

Uradni sprejem se je izvršil na washingtonskem letališču, kjer je kapetana Koehla in njegova tovariša pozdravil zunanji minister Kellog. Naglašal je v svojem nagovoru, da prekoceanski polet »Bremena« jasno priča, da je sodelovanje med narodi možno in da zamore obroditi velike uspehe. Izrazil je tudi svoje posebno zadovoljstvo radi dejstva, da pozdravlja v letalcih sinove irskega in nemškega naroda, katere sta toliko pripomogla k razvoju in napredku Združenih držav.

Tudi letalec Lindbergh je prirčno pozdravil evropske tovariše. Govorila sta nadalje tudi nemški in irski poslanik.

Prekoceanski letalci so se nato povrnil v svoj hotel in so tam sprejeli zastopnike tiska, potom katerih so izrazili svojo hvaležnost radi lepega sprejema. Podali so se nato v predsedniško palačo, kjer jih je Coolidge odtkoval z najvišjim ameriškim odlikovanjem za letalstvo. Letalci »Bremena« so prvi tujci, katere je doletela ta čast. Končno so se Koehl in tovariši podali še na grob neznanega vojaka, kjer so položili vence.

Praznovanje 1. maja v Jugoslaviji

Incidenti v Zagrebu ZAGREB, 2. Ker je policija po nalogu notranjega ministrstva prepovedala vse javne shode in obhode, je prišlo včeraj v Zagrebu do manjših incidentov. Socialisti in komunisti so sklicali zborovanja v kinu »Olimpu« in »Apolu«, policija pa jih je razgnala. Komunisti so nato skušali demonstrirati po llici, kjer so razbili več izloženih oken trgovin, ki so bile odprte. Policija je demonstrante razpršila in aretirala 17 ljudi.

Popoldne so se vršile v zagrebški okolici razne veselice, ki so jih priredile delavske organizacije, ki pa so potekle mirno in brez incidentov.

BEOGRAD, 2. Ker je notranje ministertvo prepovedalo vsa zborovanja in javne obhode, ki bi se imeli vršiti na dan 1. maja, se v Beogradu včeraj sploh niso vršile nikake prireditve.

Avstrijski poslanik Hoffinger v avdienci na jugoslovenskem dvoru

BEOGRAD, 2. Kralj je danes sprejel v avdienci avstrijskega poslanika Hoffingera, ki zapuste te dni Beograd in odpotuje v Bern, kjer bo vodil posle tamkajšnjega avstrijskega poslanika.

Politične beležke

Sprememba v čehoslovaškem trgovinskem ministertvu

Predsednik čehoslovaške republike je sprejel v soboto, dne 28. aprila, demisijo trgovinskega ministra dr. Peroutke in imenoval za novega ministra trgovine člana narodno-demokratske stranke poslanca inž. Ladislava Novaka, ki je s tem postal že tretji krat minister za trgovino.

Novi minister bo moral rešiti mnoga važna gospodarska vprašanja, ki so sedaj na dnevnem redu. Tako na pr. trgovinske pogodbe s Francijo, Poljsko in Jugoslavijo, pred vsem pa važno vprašanje povečanje produkcije sladkorja. Spričo napovedi angleškega finančnega ministra Churchilla, ki je v spodnji zbornici naznanil, da bo vlada znižala uvozno carino na sirovi sladkor, je postalo vprašanje ureditve sladkorne produkcije morda najbolj aktualno gospodarsko vprašanje čehoslovaške republike.

Občni zbor čehoslovaško-jugoslovenske lige v Pragi

Preteklo nedeljo se je vršil v Pragi redni letni občni zbor Čehoslovaško-jugoslovenske lige. Predsedoval je univerzitetni prof. dr. Matija Murko, ki se je v svojem otvoritvenem govoru spomnil umrlega člana odličnega univ. prof. V. J. Daneša.

V začetku leta je liga pripravila gradivo za delovanje prosvetnega odseka čehoslovaško-jugoslovenske medparlamentarne komisije, ki je podrobno razpravljala o predlogih in jih predložila prizadetima vladama. Na osnovi teh predlogov je bil na čehoslovaških reformiranih gimnazijah uveden pouk srbohrvaškega jezika, na vseh srednjih šolah pa poučevanje cirilice, dočim je v Beogradu minister prosvete imenoval stalnega predstavnika za kulturno sodelovanje med Jugoslavijo in Čehoslovaško. Čehoslovaško-jugoslovenska liga pripravlja sedaj nove predloge za kulturno sodelovanje med obema državama.

Dva procesa v sovjetski Rusiji. V poslednjem času se je v Rusiji znatno zvišalo število političnih procesov. Poleg pripravljanih velikega procesa proti ruskim in nemškim inženirjem radi ekonomske protirevolucije v donješkem bazenu, pretresava vojvodska sodišča skoro vsak dan razne obtožbe radi protirevolucije, monarhistične ali socialnevolucionarne propagande itd.

Precejšnjo pozornost sta v zadnjem času vzbudila procesa v Minsku in Kunguru, ki sta bila oba čisto političnega značaja. V procesu v Minsku je bil glavni obtoženec neki Mihajlov, sin polkovnika, ki je bil ubit leta 1919 za časa kontrarevolucije. Obtožen je bil, da je izvrševal špijonažo in ustanovljal bojno monarhist. organizacijo. Drugi obtoženec je bil neki Lutikovič. Sovjetske oblasti so ju aretirale, ko sta skrivaj prišla preko rusko-lotvinske meje. Našli so pri aretiranih orožje in protiboljševiške tiskovine, med katerimi je bilo tudi nekaj izvodov proglašena Velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča. Glasom obtožnice so oblasti ugotovile, da je bila obtožbenca poverjena naloga, ustanovljati tajne monarhistične krožke in pripravljati vstajo proti sovjetskim oblastem in komunistični stranki. Minsko okrožno sodišče je Mihajlova obsodilo na smrt po temo ustrelitve, drugega obtoženca pa na petletno ječo.

Arretacija Bele Kuna in Madžari. Arretacija bivšega madžarskega »rdečega« diktatorja Bele Kuna (nekateri ga pišejo tudi za Kuhna in Khuna) na Dunaju je izzvala — kakor je tudi povsem razumljivo — v madžarskem glavnem mestu veliko senzacijo. Ko se je bila razširila prva vest, so se zbrale pred uredništvom listov velike množice radovednega občinstva, ki je nestrpno pričakovalo nadaljnjih poročil.

Onih madžarskih krogov pa, ki se bolj zanimajo za tajno komunistično delovanje, ni ta vest presenetila. Tako vsaj zagotavlja Bethlenovo glasilo »8 Ora Ujság«, ki je obenem sporočilo, da je prva uradna vest o aretaciji pripelala v Budimpešto v soboto tekem prvih popoldanskih ur. Na budimpeštanskem policijskem uradu se je takoj vršilo daljše posvetovanje, nakar je odpotovalo na Dunaj več zastopnikov madžarske policije, ki bodo vprašali za dovoljenje, da smejo prisostvovati zaslišanju Bele Kuna in da smejo samostojno zasledovati njegovo dosedanje delovanje v avstrijskem glavnem mestu.

Nekateri listi so prinesli vest, da se je Bela Kun leta 1920, ko je bil izgnan iz Avstrije, par krat tajno povrnil na Madžarsko, kjer je imel mnogo svojih zaupnikov. Mutil da se je dalje časa na Madžarskem, a da policija o tem ni ničesar izvedela. Budimpeštanska policija je takoj izdala uradno potočilo, v katerem proglašajo te vesti listov za neosnovane in fantastične. Poročilo naglašajo, da poznajo Belo Kuna ne samo vsi madžarski detektivni in policajski marveč ga pozna sleherni Madžar in je spričo tega izključeno, da bi se bil bivši boljševiški diktator mudil na Madžarskem ali celo v Budimpešti eno samo uro, ne da bi bil prišel v roko oblastem javne varnosti.

Javnost doznava iz madžarskih policijskih krogov, da je budimpeštanska policija že par krat opozorila avstrijsko policijo, da se Bela Kun nahaja na Dunaju. Poslednjo takšno informacijo je poslala na Dunaj povodom aretacije organizatorja ilegalnih komunističnih formacij na Madžarskem Matije Rákossija, ki je tekem zasliševanja izjavil, da mu je navodila za delovanje poslal Bela Kun z Dunaja. Budimpeštanska policija je na Dunaj sporočila tudi natančen naslov hiše, v kateri se je skrival Bela Kun.

Na Madžarskem prevladuje prepričanje, da bodo merodajni krogi ukrenili vse potrebno, da se Bela Kun preda madžarskim oblastem. Bivši diktator bi se moral v takšnem slučaju zagovarjati pred madžarskimi sodniki radi ščevanja k ubojstvu, radi ponarejanja bankovcev, radi tatvine in mnogih drugih zločinov, o katerih obširno govori tiralica, izdana že leta 1920 za Belo Kunom.

Pretekli petek se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri so člani vlade razpravljali o vprašanju izdatve aretirane komunističnega voditelja. Pravosodni minister je naglašal, da se mora to vprašanje temeljito proučiti, in sicer še predno bi se izvršila intervencija pri avstrijski vladi. »Znano je«, je izjavil minister, »da je madžarska vlada že enkrat zahtevala od Avstrije, naj ji izroči Belo Kuna, toda avstrijska vlada je to prošnjo Madžarske odbila. Odgovorni madžarski krogi so prepričani, da bi bila nova prošnja za izročitev Bele Kuna brezuspešna in bi jo Avstrija spet odklonila, tem bolj, ker je on medtem postal ruski državljani.«

Zaplomba »Goriške Straže«. »Goriška Straža« je bila nočjo zaplenjena radi uvodnika »Novo življenje« in radi notice »Ponarejena vložna knjižica«.

DELOVANJE TRŽNE POLICIJE. Občinska tržna policija je izvršila v tednu od 23. do 29. aprila naslednje operacije: pregledala je 1369 obratov in stalno nadzorovala trge in prodajalnice. Izvedla je 164 kaznivih dejanj, ki niso bila več za konsum, izvršila 50 pokusenj mleka, napravila 16 ovdav radi prestopkov zopet obrtni policijski red, vzela 4 vavorce za analizo, napravila 6 ovdav radi prestopkov proti določbam uradnega cenika in določbam o napiših s cenami, 4 ovdave na preturo radi prestopkov proti zdravstvenim zakonom, odredila 2 globi.

ŽITNI TRG

Smernice razvoju svetovnega trga daje danes Amerika in v prvi vrsti Chicago. Žitni spekulantii so organizirali takozvani »ringe«, ki potiska žitne cene navzgor. To je mogoče radi »dečevanja« neugodnih in slabih vesti glede bodoče

Pred kungurskim sodiščem pa so se morali zagovarjati pred nedavnim aretirani socialisti-revolucionarji Rycov, Častihin, Tugolov, Miscyn, Čerkasov in Černov, ker so za časa »bele vstaje« l. 1918 izdajali boljševičke kolčakovskim oblastem. Ta proces je izzval posebno veliko zanimanje med delavstvom Artinske tovarne, kjer so se izvršila inkriminirana dejanja. Rycov in Častihin sta bila obsojena na smrt potom ustrelitve, ostalim obtožencem pa je sodišče odmerilo vsakemu po več let ječe. Ko je bila proglašena razsodba, je odšla velika deputacija delavcev Artinske tovarne pred izvršilni odbor ZSSR in zahtevala, da se obsojenci v nobenem slučaju ne pomilostijo. Ker so s svojim izdajstvom spravili na drugi svet mnogo komunističnih delavcev.

Reorganizacija dela v Donješki kotlini

Preiskava o »zaroti« v Donješki kotlini je pokazala, da zdajeka ni pripisovati samo inženirjem krivde radi nerada, ki vlada v tem važnem ruskem industrijskem središču. O tem so se, zdi se, uverile tudi sovjetske oblasti. Na plenarni seji vseukrajnske zveze rudarjev, ki se je vršila te dni, je bilo podano obširno poročilo o razmerah v Donješki kotlini. Iz tega poročila sledi med drugim, da se je od leta 1923, potrošilo v tej kotlini za razna dela 240 milijonov rubljev. Ta znesek se je potrošil za otvoritev novih rogov, za razširjenje starih, za elektrifikacijo obratov in za gradbo stanovanj. To poročilo je dalo povod ostrim kritikam od strani zastopnikov delavcev, ki trde, da se dela v Donješki kotlini izvršujejo brez vsakega načrta in brez ozira na gospodarska načela. Delovni načrt ni še dovr-

šen; leta 1926. se je pričelo kopati 27 novih rogov, a do sedaj je bilo dokopanih samo 17, v ostalih pa se še sedaj ne dela, kar pomeni za upravo rudnikov izgubo v znesku 3.5 milijonov rubljev. Zelo pogostoma se je dogodilo, da se je pri vrtanju novih rogov po več mesečnem delu, ko se je že potrošilo na stotisoče rubljev, ugotovilo, da na tistam mestu ni praznoga, ker je bil že izkopan... Razen tega nabavlja uprava rudnikov stare stroje ali pa takšne, ki jih radi pomanjkljive tehnične uredbe rogov ni mogoče rabiti. Tudi o splošnih gospodarskih razmerah so zastopniki delavcev podali jako žalostno sliko. Da se odmore tem nedostatkom, so predlagali, da se temeljito reorganizira državni trust »Donugol«, ki upravlja rudnike; predvsem naj se decentralizira uprava in rudniki naj postanejo samostojno gospodarsko podjetje. Razen tega zahtevajo zastopniki delavcev, da se inženirji v rudnikih nadomestijo za poskus z »vidviženci«, t. j. s starimi izkušenimi rudarji, ki so radi svojih zaslug na odgovornih mestih v upravi in tehničnem obratovanju rudnikov. K temu je treba pripomniti, da se stari inženirji nprestanjo pritožujejo, da ne morejo delati kakor bi hoteli in morali, ker se v njihovo delo vmešuje uprava rudnika, sestavljena iz komunistov, ki znajo dobro politizirati, a često nimajo pojma o delu v rudnikih.

Iz navedenega se da torej sklepati, da se premogovna industrija v Donješki kotlini ne bo še tako kmalu povzpela na tisto višino produktivnosti in prvotia, ki bi jo bila pod dobro upravo brez dvoma že davno lahko dosegla.

DNEVNE VESTI

Gibanje cen na drčahu

Osrednji statistični urad je objavil statistične podatke o cenah na drobno za 21 poglavitnih vrst blaga, katerih uživanje je najsplošnejše. Povprečna višina za vso državo je znašala 1. marca 522. To število pomeni, da je znanomovni od oktobra v l. 1926, ko je znašalo omenjeno število 662, splošno padec cen na drobno za 140 točk ali za 21%. V marcu prejšnjega leta je predstavljalo povprečno ceno istih vrst blaga število 610, ki je bilo za 88 točk višje od sedanjega. Sedanje povprečno število je nekako enako številu iz l. 1923., medtem ko so bila vsa poznejša leta povprečna števila višja od sedanjega.

Povratak parlamentarcev iz Ogrske

Včeraj predpoldne ob 9.30 je prišla v Trst skupina italijanskih parlamentarcev, ki so obiskali Budimpešto in Ogrsko, kjer so jim prirejali sijajne sprejeme. Poslanci so se že tekem predpoldne odpeljali iz Trsta v notranjost kraljevine.

ZADNJA ZAPLEMA »ISTARŠKE RIJEČI«

Kot smo že poročali, je bila »Istarska Riječ« preteklega tedna zaplenjena. Prefektura je odredila zaplenbo radi članka o pokojnem Petru Buricu z motivacijo, da je članek vseboval tendenciozna namigavanja o nasilnostih, ki da so bila izvršena iz sovraštva do omenjene osebe, in izraze, kateri lahko rodijo nezaupanje napram oblastvom ter motijo duhove v nevarnostjo za javni red.

Rojetva, smrti in poroke v Trstu dne 1. maja 1928.

Rojeni: 9; mrtvi: 8; poroke: 1.

Iz tržaškega življenja

Zalosten spilog avtomobilske nezgoda.

Kakor smo poročali te dni, se je v nedeljo zvečer dogodila v bližini Kubeđa v Koprčnici huda avtomobilska nezgoda, pri kateri so bile več ali manj hude poškodovane štiri osebe, med njimi tudi 41-letni Josip Udovič iz Ospa. Kakor znano, je bil Udovič, ki je zadobil zelo nevarne poškodbe — med drugimi si je pretresel možgane in si poškodoval vratna vretenca — prepeljan skupno z ostalimi ponesrečenci v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v nevarnem stanju v kirurški oddelci. Toda zdravniki so si zaman prizadevali, da bi mu rešili življenje; včeraj jutraj okoli 4 ure je nesrečni mož podlegel poškodbam.

Med avtomobilom in priklonim vozom

Včeraj popoldne se je dogodila v ulici Fabio Severo huda nezgoda, ki bi bila skoro imela tragične posledice. Okoli 17. ure je vozil po omenjeni ulici velik tovorni avtomobil firme Gorlatto, ki je vlekkel za seboj dva priklonna voza. Na vogalu ulice Molin grande se je

Tramvajeva — nezgoda

Nevarnada »nezgode« je bil... žrtev tramvajski voz proge št. 4, ki je včeraj popoldne okoli 13. ure vozil od trga Garibaldi proti postaji pri Sv. Andreju. Med vožnjo je namreč izgubil... motor, ker so se utržale naprave, s katerimi je bil pritrjen. Radi nezgode, ki se je pripetila na trgu Goldoni, je tramvajski promet na tisti progi običal za kake pol ure, dokler niso delavci popravili voza.

Tržaško sodišče

Tatvina mizarskega orodja. Pred časom smo obširno poročali o obravnavi proti Ivanu Prasselig, obtoženemu več tatvin, in sicer: V noči 18. na 19. novembra pr. leta je bilo mizarju Alojziju Rebez ukradene več mizarskega orodja v vrednosti okoli 200 lir. Pri vlovu v delavnico imenovanega so zlikovci pustili neko železno orodje, ki je bilo pozneje spoznano za last nekega Ludvika Zidaric, stanujočega v Zavljah. Temu je bilo omenjeno orodje ukradeno. Po dolgih preiskavah so naposled karabinerji zasumili že večkrat kaznovanega Prasseliga, pri katerem so izvršili hišno preiskavo. Ob tej priliki so našli v hiši obtoženca skoro vse orodje, ki je zmanjkalo Rebezu. Toda Prasselig je odločno tajil. Karabinerji so začeli iskati njegovega brata Antona. Ko je ta izvedel, da ga iščejo, si je v noči 2. decembra — kot so listi svojčas poročali — vzel življenje.

Tudi na obravnavi obtoženec taji. Pravi, da ni kradel in da o tatvinah ne ve ničesar. Orodje je dobil v dar od nekega Antona Prassel. To okolnost potrди priča Peter Zerjal. Obtoženec trdi, da je v noči zločina delal v ške-dnjih plavljih.

Branil je odvetnik Robba. Prasselig ni bil obsojen radi tatvine, pač pa radi hranjenja ukradenega blaga na 1 leto in 2 meseca ječe, od kateri bo moral šestino presediti v samotni celici.

Drobne vesti

Vrhunec dobrodušnosti. V svetovnozmani ameriški kaznivci Sing Singu se je pripetilo po pomoti, da so držali nekega kaznjencega osem dni delj časa zaprtega, kakor je trajala njegova kazen. Ravnatelj je poklical kaznjencega k sebi, opravičil se mu za odtegnjeno mu prostost. Toda kaznenec, star znanec kaznilnice, je smeje odklonil dar z besedami: »Le pustite, gospod ravnatelj, to ni nič. Objubite mi, da mi pri eni ismed bodočih kazni odtegnete teh sedanjih osem dni.« Po teh besedah je zmolkno zapustil svojo ječo.

Ne marajo ženak.

Najvišji dvor v Otavi (Kanada, Sev. Amerika) je soglasno sklenil, da ženske nikakor ne morejo biti voljene v kanadski senat.

zadnji voz odpel in treba ga je bilo spet priklopiti. Ta posel je hotel izvršiti 58-letni podajač Friderik Petri, ki je spremljal šoferja, 32-letnega Antona Scridel, stanujočega v ul. Prato št. 6. Toda ko je s tem namenom stopil med priklon-na voza, sta se vozili nenadoma premaknili in se tako približali, da je Petri, ki se ni utegnil pravčasno umakniti, običal vnos. Šofer, ki je to zapazil, je sicer takoj razmaknil vozova, toda kljub temu je Petri zadobil hude poškodbe: zlomil si je, kakor je ugotovil zdravnik rešilne postaje, ki je bil telefonično poklican na lice mesta — več reber in najbrž zadobil tudi notranje poškodbe. Po prvi pomoči je bil siromak prepeljan v mestno bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti — če ne bo hujšega — najmanj mesec dni.

Roke mu je razmesarilo

Pri delu v strojnem oddelku parnika »Rodis«, zasidraneem v prosti luki V. E. III, je 33-letni motorist Marij Rimbaldo, stanujoč v ul. Piccardi št. 10, sinoči okoli 21. ure prišel z levo roko med zobasta kolosa nekega stroja, ki so mu ud hudo razmesarila nad zapestjem. Ponesrečenec je dobil prvo pomoč od zdravnika rešilne postaje, nato je bil prepeljan v mestno bolnišnico. Zdraviti se bo moral približno tri tedne.

Namesto denarja, ki ga je hotel izterjati, dobiha — po glavi.

To neprijetno prigodo je doživela 54-letna Benedikta Castro, stanujoča v ul. Molino a vento št. 2. Svojtčas je namreč posodila neki svojci sosedji majhen znesek denarja, s pogojem, da ji ga vrne v določenem roku. Toda ta rok je davno potekel, a denarja ni bilo nazaj. Naposled je Castrovo minilo potrpljenje in včeraj se je podala k sosedji ter jo vprašala, kdaj misli izpolniti svojo dolžnost. Pridiga je bila najbrž precej ostra, kajti med ženskama se je kmalu vnel prepir, ki se je za Castrovo slabo končal; nasprotnica je tako močno lopnila po glavi, da je Castrova morala iskati pomoči v mestni bolnišnici, kjer ji je zdravnik obvezal veliko krvavo runko, ozdravljivo v 10 dneh.

Kar sedem obtožb glede tatvine.

Prva obtožba pravi, da je prvih 7 obtožencev skupno v letu 1926 organiziralo tatinsko društvo, ki je v noči od 22. na 23. okt. 1926 vdrla s ponarejenimi ključi v stanovanje nekega Rudolfa Uršiča v Orehovljah in pokradla veliko raznih stvari in skupni vrednosti 3000 lir. Istotako so po obtožbi pokradli zgoraj navedeni obtoženci v noči od 10. na 11. decembra 1926 v Parci dvoje koles, eno sukajo, več botiljk likerjev ter še več drugih dobrih stvari in skupni vrednosti 5000 lir iz stanovanja neke Marije Pecorari; vdrli so skozi okno in skozi vrata. Dne 26. novembra 1926 so v Biljah ukradli iz občinske pisarne, katero so odprli s ponarejenimi ključi in vetrihi, pisalni stroj znamke »Continental«, eno hranilno knjižico ter eno kolo. Vse v skupni vrednosti 3000 lir. Nekega dne začetkom decembra 1926 so v Orehovljah skušali s pomočjo lesenih tramov vdreti skozi vrata kleti Rudolfa Uršiča, od koder so skušali odnesti usnje v vrednosti 3000 lir, toda to pot jim sreča ni bila mila. Tatvine niso mogli izvršiti. V aprilu leta 1927 pa so odnesli — in sicer večkrat zaporedoma — iz trgovine Otona Krainerja večjo množico blaga. Vrata trgovine so odprli s prvim ključem, katerega so dobili od sina trgovca Krainerja.

Drugi in četrty obtoženec (Gregorij in Černič) se morata zagovarjati še radi tega, ker so našli pri njih avstrijske bajonete — ter nista orožje naznanila oblastvom. Plemič se mora zagovarjati, ker je v Trstu leta 1926 kupil ukradeno pisalni stroj »Continental« ter kolo, ki je bilo ukradeno na občini v Biljah. Istotako se mora zagovarjati Marija Ličen iz Trsta, sorodnica Petra Ličena, da je skrivala ukradeno predmete. D'Osvaldo pa je kupoval ukradeno usnje.

Proces se prične

Okrog pol desete ure pokliče predsednik obtožence v dvorano. Zatožna klop je pretresna za vse, zato se morajo razporediti po dvorani. Vsi obtoženci so dostojno obtoženi. Zlasti se odključuje v tem oziru Jurij Vuk in Krainer. Tudi odvetnikom ne zadostuje ena sama miza. Treba je bilo prinesiti še eno. Vsa dvorana natrpana polna ljudi. Cela četa oškodovancev in prič, ki jih bo predsednik zaslišal. Prišli Oton Krainer in hčerka Pavla, katere brat sedi na zatožni klopi, se razpravne ne udeležita. Med odvetniki je videi Paglillo, Miagostovich; odv. Zennaro, ki brani šest obtožencev, je poslal začasno svojega namestnika. Veliko odvetnikov manjka. Obtoženci so se hoteli dobro oborožiti. Predsednik opominja, da je bil Krainer sprva po krivici obtožen tatvine napram svojemu lastnemu očetu.

Zasliševanje prvega obtoženca Petra Ličena.

Predsednik sodišča je najprej zaslišal prvega in glavnega obtoženca Petra Ličena. Zasliševanje je trajalo več dopoldan. Ličen pravi, da pozna sledeče obtožence: Gregorica, Vugo, Černiča, Jurija Vuka, Krainerja le na pogled, Plemiča, Ličen Marijo, ki je njegova svakinja, ter D'Osvalda. Gregorica je spoznal, ko se je ne-

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Imenovanje prefekturnega komisarja v Renčah

Radi odstavitve bivšega renskega poteštata Graziemija, ki je bil glesom prefekturnega cdioka premeščen v Grahovo, je goriška prefektura imenovala za Renče prefekturnega komisarja G. Morettija. Ob prihli Graziemljeve premeštbitve je bil odpuščen iz službe občinski tajnik G. Zoz v občini Renče, Vogersko in Bilje. Obnem s glavnim tajnikom sta bila odpuščena tudi zrani podtajnik Facconti in neki sluga. Tajniške posle pa je začasnno prevzel g. Josip Harej, tajnik v Dornbergu.

Ostavka sodnega svetnika in tajnika drž. pravdištva.

Ostavka sta podala na tukajšnjem tribunalu sodni svetnik dr. Marizza in tajnik drž. pravdištva g. Marega.

Izpred sodišča

Tatinska družba pred sodiščem

Med obtoženci se nahaja tudi znan Jurij Vuk.

Včeraj dopoldne se je pričel na goriškem kaz. sodišču obravnava proti deseterim obtožencem, ki so deloma obtoženi, da so skupno v družbi kradli po Goric in goriški okolici. Obtoženci so sledeči: Peter Ličen, star 36 let, rojen v Krminu. Nahajal je do sedaj v tržaških zaporih. Mihael Gregorič, rojen v Bovcu, bivši obč. tajnik v Prvačini, Milan Vuga, star 38 let, iz Podgore; Alojz Černič, star 39 let, iz Podgore; Jožef Fabjan, star 41 let, iz Štandreja; znanj Jurij Vuk, bivši kvesturni konfident, rodom iz Mirna, star 32 let; Oktavijan Krainer, star 26 let, sta znanega trgovca Otona Krainerja, ki ima trgovino v Raštelu; Rudolf Ples-nich, star 27 let, rojen v Budimpešti, stanujoč v Trstu; Marija Ličen, stanujoča v Trstu, in Henrik D'Osvaldo, star 30 let, iz Ruttarsa. Razen zadnjih treh so vsi obtoženci uklenjeni.

Kar sedem obtožb glede tatvine.

Prva obtožba pravi, da je prvih 7 obtožencev skupno v letu 1926 organiziralo tatinsko društvo, ki je v noči od 22. na 23. okt. 1926 vdrla s ponarejenimi ključi v stanovanje nekega Rudolfa Uršiča v Orehovljah in pokradla veliko raznih stvari in skupni vrednosti 3000 lir. Istotako so po obtožbi pokradli zgoraj navedeni obtoženci v noči od 10. na 11. decembra 1926 v Parci dvoje koles, eno sukajo, več botiljk likerjev ter še več drugih dobrih stvari in skupni vrednosti 5000 lir iz stanovanja neke Marije Pecorari; vdrli so skozi okno in skozi vrata. Dne 26. novembra 1926 so v Biljah ukradli iz občinske pisarne, katero so odprli s ponarejenimi ključi in vetrihi, pisalni stroj znamke »Continental«, eno hranilno knjižico ter eno kolo. Vse v skupni vrednosti 3000 lir. Nekega dne začetkom decembra 1926 so v Orehovljah skušali s pomočjo lesenih tramov vdreti skozi vrata kleti Rudolfa Uršiča, od koder so skušali odnesti usnje v vrednosti 3000 lir, toda to pot jim sreča ni bila mila. Tatvine niso mogli izvršiti. V aprilu leta 1927 pa so odnesli — in sicer večkrat zaporedoma — iz trgovine Otona Krainerja večjo množico blaga. Vrata trgovine so odprli s prvim ključem, katerega so dobili od sina trgovca Krainerja.

Drugi in četrty obtoženec (Gregorij in Černič) se morata zagovarjati še radi tega, ker so našli pri njih avstrijske bajonete — ter nista orožje naznanila oblastvom. Plemič se mora zagovarjati, ker je v Trstu leta 1926 kupil ukradeno pisalni stroj »Continental« ter kolo, ki je bilo ukradeno na občini v Biljah. Istotako se mora zagovarjati Marija Ličen iz Trsta, sorodnica Petra Ličena, da je skrivala ukradeno predmete. D'Osvaldo pa je kupoval ukradeno usnje.

Proces se prične

Okrog pol desete ure pokliče predsednik obtožence v dvorano. Zatožna klop je pretresna za vse, zato se morajo razporediti po dvorani. Vsi obtoženci so dostojno obtoženi. Zlasti se odključuje v tem oziru Jurij Vuk in Krainer. Tudi odvetnikom ne zadostuje ena sama miza. Treba je bilo prinesiti še eno. Vsa dvorana natrpana polna ljudi. Cela četa oškodovancev in prič, ki jih bo predsednik zaslišal. Prišli Oton Krainer in hčerka Pavla, katere brat sedi na zatožni klopi, se razpravne ne udeležita. Med odvetniki je videi Paglillo, Miagostovich; odv. Zennaro, ki brani šest obtožencev, je poslal začasno svojega namestnika. Veliko odvetnikov manjka. Obtoženci so se hoteli dobro oborožiti. Predsednik opominja, da je bil Krainer sprva po krivici obtožen tatvine napram svojemu lastnemu očetu.

Zasliševanje prvega obtoženca Petra Ličena.

Predsednik sodišča je najprej zaslišal prvega in glavnega obtoženca Petra Ličena. Zasliševanje je trajalo več dopoldan. Ličen pravi, da pozna sledeče obtožence: Gregorica, Vugo, Černiča, Jurija Vuka, Krainerja le na pogled, Plemiča, Ličen Marijo, ki je njegova svakinja, ter D'Osvalda. Gregorica je spoznal, ko se je ne-

koč nahajal v zaporih. Ko se je obtoženec obotavljaval povedati, zakaj se je nahajal v zaporih, ga vpraša predsednik:

«Torej se bojite povedati, zakaj ste bili zaprt?»

«Vem, zakaj sem bil zaprt, toda ta stvar vas nič ne briga pri tem procesu!»

«Kako da ne?»

«Osumili so me tatvine!»

«Pa Vuka, kdaj ste ga spoznal?»

«Eh, bil sem njegov najemnik.»

«Kje pa imate ženo?»

«V inozemstvu.»

Plemiča je obtoženec spoznal že leta 1918, ko je bil pri njem uslužben. Na vprašanje predsednika, kakšen poklic da izvršuje, pravi, da je trgovski potnik.

«Ali niste imel poleg žene še ljubimko?»

«Ne!»

«Kako ne, saj ste sam priznal!»

«Da, pa ni bilo nič... resnega!» (V dvorani smeh.)

«Kje pa ste dobivali toliko denarja, da ste lahko živel kot gospod in imel še »mantenuto«?»

«Kakšno »mantenuto«?»

Odv.: «Saj jo je imel lahko zastoj!» (Smeji.)

Zanika, da bi se bil kdaj družil s kako zločinsko tatvinsko bando.

«Ali ste se večkrat našli z drugimi obtoženci?»

«Ne!»

«Kako da ne, v kavarni »Adriatico«?»

«Da, Gregorič pa Vuga in Vuk so kdaj prišli tja!»

Obtoženec prizna, da je dobil od Gregoriča tobaknico, pa le z nalogo, da jo proda. Gregorič mu je rekel, da je njegova last. Dobil je zanjo 25 lir, ko jo je prodal.

«Pa denarja niste izročili Gregoriču?»

«Ne, ker mi je izročil tobaknico in še 100 lir, naj grem v Opatijo radi trgovine s sadjem po njegovem nalogu.»

«Gregorič pa pravi drugače.»

«Ali ste res vi ponudili Vuku pisalni stroj?»

«Kaj pa šel! On mi ga je ponudil!»

«Kje pa ga je Vuk dobil?»

«Rekel mi je, da mu ga je dal neki njegov dolžnik.»

«Ali je res, da ste vi izpraševali Gregoriča o tem, kakšna je Uršičeva hiša, kjer se je potem izvršila tatvina? Če je tam kak pes in če so okna zamrežena?»

«Nič ni res, gospod predsednik.»

Tudi to zanika obtoženec, da bi bil kdaj govoril Gregoriču o tem, da se težko razpečava blago, ki so ga on in Vuga ter nekdo drugi pokradli Uršiču.

Obtoženec pripoveduje, da je nekoč leta 1926 ves truden prišel spat k Juriju Vuku. Okrog polnoči je je videl, kako je prišel k Vuku mladi Krainer. Nekaj sta šepotala ter nato izginila. Čez kak pol ure se je Vuk vrnil ter nosil pod pazduho cel zavoj blaga. Pokazal mu ga je, češ da ga je ukradel pri Krainerju s pomočjo Krainerjevega sina samega.

«Torej ste bil zelo v zaupnih odnosih z Vukom?»

«Kako v odnosih? Prijateljica sva bila, nič več!»

Kar se tiče pisalnega stroja, mu ga je izročil Vuk, češ, da bi ga pri njemu, ki je tisti čas faliral, kajti prej je bil trgovec, gotovo upnik zarabili. Stroj je nato po Vukovem nalogu nesel v Trst, da bi ga prodal. In res ga je prodal pri Plemiču za 900 lir.

«Vi ste rekel, da ste sumili Vuka, da je stroj ukradel. Zakaj ste ga sumili?»

«Kako ste to vedeli?»

«Zato, ker je bil na slabem glasu.» (Vuk se smeje.)

«Od onih 900 lir — koliko ste dobili vi?»

«Okrog 150 lir in potne stroške. Plemič pa ni dal vsega denarja.»

Obtoženec opiše nato, kako se je seznanil — »v svojo nesrečo« — z Vukom.

Predsednik: «Vuk pa pravi, da se je on »v svojo nesrečo« seznanil z vami.»

Zakaj ga Vuk obtožuje, — Radi ljubosumnosti?

Ko vpraša predsednik obtoženca, zakaj ga Vuk v svojih izjavah ob-

tožuje, pravi, da dela to predvsem z golj iz maščevanja. Radi pisalnega stroja. Kajti ko je Vuk šel k Plemiču, ki je imel izplačati še 300 lir na račun pisalnega stroja, mu ta ni hotel dati denarja, češ da se je pogajal z obtožencem.

«In še radi česa drugega?»

«Da, tudi glede ženske. Bil je ljubosumen name, ker je pošiljal svojo ženo, da mi je nosila oprano perilo...»

«Zato je bil ljubosumen?»

«Pravzaprav je bilo tako. On je imel poleg svoje žene še neko Vido. In ta je bila prijateljica njegove žene. Bila je prava komedija. Žena je vedela za njegovo razmerje z Vido in ji je pisarila pisma. Žena je bila ljubosumna...»

«Pa kako pridete vi semkaj vmes.»

«Počakajte, bom povedal!»

«Nekoč je Vuk dobil pri Vidi pisma svoje žene in se je izrazil napram meni v Trstu, da ko pride domov, bo ženo zadavil. Jaz pa, ki sem prej prišel v Gorico kot on, sem ženo na to opozoril, naj se varuje. Ko pa sta se ta dva zopet »spoglihalo«, je ta neumna žena — drugače ji ne morem reči — šla povedati, da sem ji jaz vse izdal. Od tedaj me Vuk, ki je zelo maščevalne narave, ni mogel več. — Poleg tega mi je nekoč posodil 300 lir, ki jih pa nisem mogel takoj vrniti. Zato je bil še bolj jezen name.»

Obtoženec pove, da je Vuk ukradeni blago pri Krainerju nesel prodal v Trst.

«Ali je Oktavijanu Krainerju izročil kaj izkupljenega denarja?»

«Le neko malenkost mu je dal. Sploh mi je Vuk nekoč rekel, da dobiva večkrat od mladega Krainerja blago. Pripomnil mi je celo, da ima dobiti v kratkem blaga za 20.000 lir. Ko ga bo dobil, da bo pa mlademu Krainerju pokazal figo.»

«Čemu pa obtožuje Vuk Vugo?»

«Nekje v Trstu, ko sem ga srečal, me je vprašal, če poznam Vugo. Rekel sem, da ga poznam. In tedaj mi je pravil, da sumi, da je Vuga poslal Krainerju anonimno pismo, v katerem je svaril Krainerja, naj Vuku ne zaupa preveč. Zato, da se bo maščeval, je rekel!»

Obtoženec pove, da je prejel od Vuka 8 parov čevljev, ki jih je prodal Plemiču v Trst za 275 lir. — 200 ki je izročil Vuku, 75 pa si je obdržal sam.

Predsednik dovoli 10 minut odmora. V odmoru je bilo slišati Ličena, kako se je obrnil od Vuka: «Kar se je izvršilo v zadnjih letih tatvin v Julijski Benetiji, vse je izvršil Vuk!»

Po odmora

Predsednik pove, da so policijski organi našli pri Mariji Ličeni v Trstu veliko ukradenih predmetov. Kako si razlaga to obtoženec?

Obtoženec pravi, da mu je Vuk izročil suktnjo, naj jo proda v Trstu. «Ker pa je v Trstu velika konkurenca za blago (v dvorani smeh) in sem izročil žensko suktnjo Ličeni v varstvo. Ker pa mi je ona velikokrat dala zastoj jesti, sem ji končno suktnjo daroval, misleč, da se bom z Vukom že pogodil.»

Istotako mu je Vuk izročil kolo, naj ga proda v Trstu.

Cav. Pagliilla, ki brani Vuka: «Ali je vedel obtoženec, da je hiša, v kateri je Vuk stanoval, bila Vukova last.»

«Da, nekoč je bila njegova last, toda danes Vuk ne poseduje v njej niti kamenčka več!»

Odv. Pagliilla: «Ali je imel Vuk kdaj avtomobil?»

«Da, ko je bil š otrogovec!»

«Ali je Plemič vedel, ko je kupil kolo, da je Vukova last?»

«Da, je vedel!»

«Za kolo je obtoženec dobil 275 lir. 75 si jih je obdržal sam.»

Kako je Ličen zvedel, da je bil Vuk zaupnik kvestura?

Odv. Pagliilla stavi obtoženec več vprašanj, med temi tudi naslednje:

«Ali je vedel obtoženec, da je bil Vuk zaupnik goriske kvesture?»

Ličen: «Seveda sem vedel. In sicer mi je nekega večera rekel neke besede, ki so se mi kar zagabile!»

Predsednik: «No, da stikamo, kakšne so tiste ogabne besede!»

«Vuk je nekoč posodil nekemu Caku, natakarku v kavarni »Adriatico«, neko majhno vsoto, kakih 100 lir. Pozneje pa je zahteval od uboga natakarka, ki ni imel toliko, da bi si čevlje dostojno oblačil, celih 500 lir mesto 100 lir. Natakark se je brandil in mu ni hotel toliko dati. Vuk se je raztogotil in je rekel, da če mu Cak ne da denarja, da ga ubije. Cak je šel na kvesturo in Vuka zatožil. Tedaj pa mi je Vuk rekel:

«Boš videl, kaj bom storil iz kavarne »Adriatico«! In zvečer res vidim, da je bila kavarina že ob 11. zaprta. Vprašal sem Vuka, čemu. Ta pa mi je rekel: »Po moji zaslugi. Šel sem na kvesturo, kjer mi vse verujejo, in sem rekel, da se v kavarni »Adriatico« razpravlja o politiki in da se tam zbirajo »ščavci«. Zdad se me bo zapomnil ta natakark!»

Na tem mestu se je končalo izpraševanje prvega obtoženca. Predsednik je prenesel razpravo na popoldanske ure.

Kako se zagovarja Milan Gregorič

Popoldne ob treh se je obravnava nadaljevala. Predsednik je pri popoldanski razpravi, ki je trajala do pol osme ure zvečer, izprašal vse obtožence. Daljše je bilo izpraševanje Gregoriča in zanimivo izpraševanje obtoženca Jurija Vuka, okateram homo podrobneje poročali jutri. Milan Gregorič je bil svoj čas uslužben v Prvačini kot občinski tajnik. Radi poverbe 8000 lir je moral pozneje v zapor. Kot se zdi, se tudi pozneje, ko se je vrnil iz zapora, ni poboljšal, kajti vnovič so ga spravili na varno radi številnih tatvin v škodo njegovega strica Uršiča in biljenske občine, kjer je bil ukraden pisalni stroj. Sicer pravi, da je imel namen, pošteno živeti. Hotel je vstopiti med neapeljske mestne čuvaje. Pozneje je bil celo zastopnik neke zavarovalnice in končno trgovski potnik. Z Ličenom se je seznanil v zaporih, in sicer na dvorišču, ko so hodil na zrak. — Tam sta se zmenila, da bosta, ko prideta ven, začela skupno kupčevati s sadjem in ga izvažati v Opatijo. Pozneje je Ličena večkrat videl v kavarni »Adriatico«, kamor je on hodil vsak dan po kosilu do treh. Poznal je tudi Vugo, vendar z njim ni imel nič skupnega. Vuku ni nikdar ponudil pisalnega stroja. Z Vukom sta se pa poznavala.

«Vuk pravi, da ste mu ponudili v prodajo ukraden pisalni stroj?»

«Če pravi to Vuk, je norec!»

«Ali niste rekel Vuku, ko je šel v Trst, naj reče Ličenu in Vugi, naj vam dasta omenjeni denar, ker ste pomagali pri tatvini pisalnega stroja?»

«To pravi Vuk. Jaz se mu rekel je, naj reče Ličenu, kdaj ga bo vrnil denar, ki mi ga je bil dolžan!»

«Čemu vas torej Vuk obtožuje?»

«To bo najbrž vedel oni! Vprašajte njega!»

Ni res — trdi obtoženec, da je Ličen povpraševal o družini Uršič in o tem, če staruje kakšna družina na biljenskem županstvu.

«Ličen me je le vprašal, če imajo morda na županstvu pisalni stroj, ker če ga nimajo, bi ga on preskrbel, ker je bil potujoči agent.»

«Preiskovalnemu sodniku pa ste rekel drugače!»

Vuk mu je povedal v kavarni »Adriatico«, da je pisalni stroj ukraden. Zvedel je tudi, da so ga odnesli v Trst.

«Ali vam ni Ličen rekel v kavarni »Adriatico«, da je on krade in pa Vuga?»

«Ne Ličen, Vuk mi je to rekel!»

Obtoženec pravi, da je imel doma dve kolesi, kseno kolo je kupil za svojo ženo od učiteljice Alojzije Persič, torej je ni ukradel.

Jutri, v petek se vrši proces proti 23 obtožencem iz Breznice pri Ledinah

Jutri dopoldne se bodo morali zagovarjati pred goriskim sodiščem 23 obtožencov iz Breznice pri Ledinah, ker so obtoženi, da so

se na večer 3. marca t. l. z orožjem v roki zopetavljali trem finančnim stražnikom, ki so hoteli aretirati nekega Ivana Bogataja, starega 43 let, iz Ledin, ki da je točil vino brez dovoljenja. Proces bo radi velikega števila obtožencev gotovo zelo zanimiv. Razprava se bo vršila v porotni dvorani, ker je sodnika dvorana v drugem nadstropju goriskega tribunala za tako veliko število obtožencev majhna.

VIPAVA

Združitev občin. — Novi prostori za občinske urade. — Parna žaga.

Severna vipavska dolina je imela po svojem naravnem ustroju že od nekdaj svoje središče v prijaznem trgu Vipavi. Semkaj se je stekalo vse življenje petnajstih okoliških občin, katere so tvorile nekdanji sodni okraj. S tem, da nas je zapustila sodnija in se preselila v Ajdovščino in nam je ostala le davčna izterjevalnica, so se sicer te močne osrednje vezi nekoliko zbrabljale, vendar pa je v gospodarskem oziru Vipava še vedno središče.

Kot je čitatelj gotovo že znan, se je zadnje čase izvršila združitev šestih bližnjih občin z našim tgom. S tem se je ona skupna vez med Vipavo in okolico še bolj povečala. Zadnji teden pa smo videli, kako so se uradi razpuščenih občin preseljevali v Vipavo, vozili so svojo »občinsko balo«.

Vrh tega se je naša občina po dolgoletnem spreminjanju preselila končno vendarle vsesilva v svoje lastno poslopje, kupljeno od g. Zaneta Sekana, kjer bo naša po temeljitom popravilu res svoj primeren sedež, zlasti ker se je po svoji zadnji združitvi zelo razširila.

Dan na dan pa čakamo, kdaj prične delovati na novo zgrajena parna žaga g. Franca Kebeta iz Goč. Prepričani smo, da bodo imeli ob žage tudi Vipavci sami kaj korist. Zaposlilo se bo lahko nekaj delavcev, košček kruha pa bodo našli tam tudi vipavski vozniki.

Naš kmet se sedaj ni prodal vsega svojega vina.

GRAHOVO

Kakor je »Edinost« že v svoji številki z dne 29. aprila omenila, smo dobili novega potočasta v osebi g. Viktorja Gražančiča in nas g. De Toni Avgust, prejšnji potočast, zapušča.

Ob njegovem slovesu je naša sveta dolžnost, spomniti se ga in se mu zahvaliti za vse zasluge, katere si je stekel v tem kratkem času kot načelnik naše občine.

Deset let je bil med nami, videli smo ga kakor častnika in potem kot občinskega načelnika. Bil je ves čas vzor poštenjaka in bodritele našega ljudstva v stiskah, vesel, kadar nas je videl veselo. Prav živo nam je v spominu njegova naklonjenost do našega kmeta, trgovca ali bajtarja. Njegova želja je bila vedno poglabiti se v dušo našega kmeta-črpnika, spoznati krajevne običaje in njegov jezik. Dosegel je vse s svojo trdnjo voljo. — Držal se je besede: spoštuj ta boš spoštovan, in naš kmet ga je z veseljem srečal, mu potočil o tem in onem ter ga prosil nasveta.

Vsi naši občinarji mu ob uri slovesa želijo vso srečo na novem mestu.

NJIVICE PRI KOJSKEM

Tudi pri nas se vedno kaj takega dogodi, kar je vredno spraviti v časopise. Vreme smo imeli to leto po vsem slabu ter je zelo oviralo kmečko delo na polju. In sicer najprej huda zma, potem pa dež zaporedoma. Vse to je krivo, da je naše kmečko delo, okopavanje in sejanje zaostalo.

Vse toži o revščini, katera nas prav poštono stiska. Saj ni nobeno čudo, ker še dobro čutimo posledice lanske toče. Pri vsem tem se še pleše in nori po naših vaseh. Če bi na pr. prišel preteklo nedeljo v Smartno ter bi si ogledal ljudstvo, kako se je gnetlo po brjarjih in okrog njih, obiskal vse gostilne, natičane do zadnjega prostora in bi slišal petje, vriskanje, trkanje s kozarci, bi gotovo

ZAHVALA

Povodom smrti našega nepozabnega očeta, brata in strica

JOŽEF-A VOLK-A

izrekamo tem potom najpriščnejo zahvalo preč. duhovščini, g. dr. Ambrožiču za njegovo požrtvovalnost, cerkv. pevskemu zboru, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so na katerikoli način poostili blagopokojnika.

SUHORJE, 2. maja 1928.

(441) **Rodbina VOLK.**

MALI OGLASI

UČENKA za trgovino mešanega blaga se sprejme. Ponudbe pod »Zanesljiva« na tržiško upravnitvo. 487

BOLA za šivanje, krojenje in vezenje se bo odprla 5. maja. Donda - Klampferer, Trst, Via Lavatoio 5. 488

MODISTKA se priporoča. Gorica, Via Stretta 18, III. 489

BRIVSKI pomočnik se sprejme takoj. Piskar, Opčine. 491

PES »Fox«, bel, oči in desni uhelj rujavkasto lisasti, čuje na ime »Boby«, se je zgubil, 100 lir nagrade dobi, kdor ga pripelje h kamnoseku I. Gustinu, Opčine — pokopališče. 483

15 LETNA, pridna in poštena deklica, s primerno izobrazbo, se sprejme kot učena v trgovino mešanega blaga. Učila bi se tudi gospodinjstva. Nastop takoj. Ponudbe pod »Učenka« na tržiško upravnitvo. 461

ODLIKOVANA tovarna gl. sovirev Miunisi - Kidric sprejema vsakovrstne poprave glasovijev in harmonijev. S. Francesco d'Assisi 22. 460

STENICE. Popolno in zajamčeno uničenje na stanovanjih. Kuhinjski čurki, molji, podgane, mravlje itd. Razkuževalni zavod, Via Rossetti 2. 463

BABICA Emerschitz - Sbaizer, diplomirana, sprejema osebe, močerna opravnica, zdravniška pomoč, dneva hranarja na L. 25. Via Farneto 10 (Ginnastica, podaljšana), lastna vila, telefon 20-64. 306

ZLATARNA Albert Povh
Trst, Via Mazzini 46
kupa krome po 1-37
Popravila in prodaja zlatenino.

Božjast

in druge živčne bolezni se ozdravijo uspešno s slovitiimi praški in tabletami kemično-farmaceutičnega zavoda **Cav. Clodoveo Grassardri** v Bolonji, ki jih predpisujejo najboljši kliniki sveta, ker predstavljajo najuspešnejše in gotovo ozdravljenje. — Dobivajo se v Italiji in zunaj v glavnih lekarnah. — Zvezek št. 14 se pošilja brezplačno. 1124

Za domače čiščenje priporočamo

SIDOL najboljšo čistilo za kovine.

SIRAX neprekosljiv čistilni prašek za aluminij, baker in emajl.

CEREOL posek za podo, linoleum, pohištvo.

LODIS naša izborna krema za čevlje, (v lončkih z avtomatičnim zapiralom.)

Izdelovatelj: **SIDOL-COMPANY TRST** (570)

ŠIRITE

„Naš glas“

Mesečno družinsko revljo

Naročnina za celo leto 15 L

Naslov: Trieste, Casella postale 348

FERRO CHINA PIGATTI

Okrepčevalno sredstvo, predpisano od zdravniških avtoritet proti MALOKRVNOSTI, BLEDECI in za OKREVANJE

LEKARNA ZANETTI - TRST - Via Mazzini

P O D L I S T E K

V. J. KRIZANOVSKA:

Pajčevina (79)

Roman v štirih delih

Iz rusčine prevedel L. V.

— Ali ljubši Derevnina toliko, da bi ga vzela tudi proti volji staršev in bi tvegala, da te razdedinijo?

— O, seveda, samo če je to mogoče. Mislim, da nimajo pravice onesrečiti me zaradi neumnih političnih in verskih predsodkov. Dasi so me že za detnstva učili sovražiti Rusijo, jo jaz ljubim in Ruse tudi in z veseljem sprejemam pravoslavje in pokazem, da se ne bojim pastolja in njegove hinavske propovedi. Naj oče in babica obdržita zase moj denar! Dmitrija tako ljubim, da sem rajši pripravljena jesti z njim suh kruh, kakor pa voziti se z zoprnim Appeldornom v kočiji.

Jok je pretiral njene besede. Milica jo je potegnila k sebi in jo poljubila.

— Obriši si solze in ne obupuj, jaz ti pomorem k sreči. Samo ne vem, če bo moj načrt ugal Dmitriju Pavloviču; toda ti ga poznaš in moreš odgovarjati zanj. Poslušaj me dobro in ne prekinjaj me. Pred vsem mora biti on varen pred groznjami tvojih staršev. Drugeč mora biti neod-

visen, zato mora pustiti vojaško službo. Mislim, da mu ne bo težko zamenjati jo z oskrbništvom v Turovu, ki mu ga jaz ponujam: plača tri tisoč rubljev, prosto stanovanje, kurjava in hrana. Pod temi pogoji se dt udobno živeti. Sedanjí oskrbnik, ubogi Verigin, je zelo bolan in ne more več služiti; nakaže mu pokojnino in on uvede Dmitrija Pavloviča v delo. Če mu bo to delo ugajalo, bočasoma prevzel še upravljanje Vsesvjatskega, odkoder preženem Libermana, kakor hitro zatisne moj ded oči; ta nemški tat mi je prišel do grla. Predno pridem k nadaljnim podrobnostim, povej mi svoje mnenje.

Kiti jo je navdušena poslušala, proti koncu pa ni več vzdržala in vrgla se je prijateljici okrog vratu.

— Mislim, da bo Dmitrij ves iz sebe od zadovoljnosti. Njegov oče je imel posestvo v Pakovski guberniji, in on sam bi ga rad upravljal, toda posestvo je premajhno, zato gospodari na njem njegov brat, medtem ko je on vstopil v službo; njegova želja je živeti na deželi. Toda, draga Milica, meni še ni jasno, na kakšen način naj se poročiva proti očetovi volji; jaz ne vem niti to, kako naj obvestim Dmitrija o našem načrtu, ker me zasledujejo.

— To so malenkosti. Takoj mu podrobno napišeš o vsem, pismo mu pošljem po Dunji in ona nama prinese odgovor; prosj ga, naj ti sporoči naslov, po katerem si bomo dopisovali. Glede poroke sem si napravila načrt. Sai si volnoletna?

— Da, saj imam že dvaindvajset let.

— Izvrstno. Črez nekaj dni grem v Pariz kupovat balo in skušala bom tako ukrehati, da te puste z menoj, ker da se moraš razstreti in se pripraviti za srečo, ki te čaka kot baroneso in se Appeldornovo. Tam pripravimo tudi tvojo balo, a na povratku se podava v Turovo namesto v Petrograd. Tam naju bo že čakal ženin in tedaj se poročita. Vso nevihto sprejemam nase.

— Ah, kako lepo si vse to zamislila; toda bojim se samo, da me ne bodo pustili s teboj, — je zastokala Kiti, ki je kolebala med upanjem in strahom.

— Le vse meni prepusti, boš videla, da te bodo pustili. Samo previdna bodi in ne pokaži se, da nisi več Zalostna.

— Glede tega bodi mirna. Kdo pa naju bo poročil? Oče Nikander?

— Ne, ne maram ga zavleči v to zadevo, to more napraviti tudi oče Teofil, tisti, ki je nekoč poročil Greto Millerjevo in Leonida Jurasovega. Še tedaj se je lotil takih reči, ko je imel deset otrok; zdaj pa je že star, kmalu pojde v pokoj, otroke ima preskrbljene in on nič ne tvega, poleg tega pa se bom dobro nagradila. Pojdi v svojo sobo in napiši kmalu pismo, ker ne smemo izgubljati časa.

Sestrini sta se goreče poljubili.

Tik pred obedom je stopil v sprejemnico, kjer so bili vsi zbrani, stari knez Zagarin; bil je videti potr in utrujen.

Ko je zagledal Milico, je obstal, obraz se mu je stennil in globoko je vprl pogled v Berenklava, kakor d aproučuje sleherni poteza njegovega obličja; toda čez nekaj trenutkov se je že premagal in z naglimi koraki stopil k Milici in ji prožil roko.

— Dovolite, da vam izrazim svoje iskreno in globoko obžalovanje, Milica Jurjevna, da mi ni dana sreča, da bi vas smel kdaj imenovati svojo hčerko. Iz vsega srca vam želim, da bi vas vaš novi ženin osrečil.

Rahlo se je poklonil Berenklavu, in ne da bi čakal odgovora, se je okrenil k vstopivšemu Mihailu Petroviču.

General je začel živahno pripovedovati vsebino poročila, ki ga je prejel od redarstveno oblastnjice bližnjega mesteca glede Janine. Pokazalo se je, da je Mihail Petrovič ugani, ko je domneval, da se bo Janina najprej zatekla v Varšavo; tod tam je izginila sleherni sled za njo in treba je bilo čakati na daljša poročila.

— Moj Bog! Zaradi take ženske si je Igor uničil življenje, — mu je prišepetal knez in vzdihnil.

— Da, to je bila pogubna pustolovščina, — je tudi polglasno in sočutno rekel Mihail Petrovič, nato je vprašal glasno:

— Kaj pa Rostislav Ivanovič, ne pride k obedu?

— Moram ga opravičiti. Je pri bolniku in ga ni hotel pustiti samega, — je odgovoril knez in ponudil laket Matildi Ferdinandovni.

vseh svojih 704 članov nudi najpopolnejšo varnost za prihranke. Izdatno naraščanje posojil za nad pol milijona lir, to je 2.015.894,99 L napram 1.406.744,50 prejšnjega leta, pa dokazuje, da osebno mali posestnik in obrtnik v vedno večji meri potrebuje pomoči naših domačih denarnih združenj, ki so pravi blagoslov za obstoj kmetij in za razvoj trgovine v naših krajih. Skupni promet se je radi revalutacije lire in znižanju cen blaga oboje z ozirom na tekoči račun nekoliko znižal in je znašal L 18.183.530,63.

Cisti dobiček v preteklem upravnem letu je znašal L 6.727,25, od katerega se je v smislu zakona in zadržanih pravil pripisalo 9 desetlin rezervnemu zakladu, ostanek v znesku 675 L pa se je porazdelil v dobrodelne namene.

V načelništvu in nadzorništvo so bili enoglasno izvoljeni vsi dosedanjí odborniki. Pripominjamo za zadovoljstvo, da so v načelništvu in nadzorništvu zastopani vsi sloji prebivalstva.

RENČE

Razstava obrtne strokovna šola

Tukajšnja obrtna strokovna šola za zidarje otvorila v nedeljo, dne 6. maja, ob 10. uri dopoldne, ob priliki sklepa šolskega leta običajno vsakoletno razstavo. Oni, ki se za stvar zanimajo, bodo razstavo gotovo posetili.

Kulturni vestnik

Čehoslovaki v Rusiji.

Drakomirekij, znani ruski slavofil, ki je svoj čas izdajal v Petrogradu list pod naslovom «Ruska Beseda» in je igral vodilno ulogo v društvu slovanске dobrodelnosti, je izdal v samozaložbi zanimivo knjigo pod naslovom «Čehoslovaki v Rusiji 1914—1920». V kakšnem duhu je knjiga pisana nam izpričuje moto, ki stoji na prvih straneh knjige: «Brez Čehov bi bila slovanška stvar za vedno izgubljena; oni so predstražila celotnega Slovanstva.» S tega stališča poizkuša pisatelj orisati ulogo Čehov v Rusiji in hoče razdreti marsikatero legendo, ki se je širila o njih med ruskimi emigranti, posebno o dvomljivem zadržanju čehoslovanskih legionarjev, češ da so predali generala Kolčaka boljševikom; pobija tudi govorico, ki spravlja v zvezo legionarje in ruski zlati zaklad. Prvi oddelek knjige oriše definicijo slovanofilstva, obenem opiše tudi, kako so znali Čehi izrabiti svetovno vojno v vojno za osvobojenje slovanških narodov. Drugi oddelek opisuje življenje in delovanje čehoslovanskih legionarjev v Rusiji do tiste dobe, da so se vkrcali v Vladivostoku in se odpeljali v domovino. Tretji del knjige, ki nosi naslov «Obtožbe in dejstva», je posvečen polemiki s tistimi emigrantskimi pisatelji, ki so Čehom očitali različne stvari in so hoteli na ta način kaliti pristrano razmerje med bratskima narodoma. Pisatelj je uporabil za svoje delo zelo obširno gradivo v ruskem, češkem, poljskem, francoskem in nemškem jeziku in je svoje trditve podprl z dokazi. Kdor ho hotel izvedeti resnična dejstva o delovanju čehskih legionarjev v Rusiji, bo moral seči po tej knjigi.

Amerikanski razpis nagrad

Dve ameriški založbi v Bostonu sta v zvezi z mesečnikom «Amerikanska legija» razpisali veliko nagrado v znesku 25.000 dolarjev (poleg tantijem iz dohodkov za dovoljenje filmskega posnetka) za najzanimivejšo in ob enem boljše pisano novelo iz svetovne vojne. Tekme so se lahko udeležili vsi svetovni pisatelji, le da je moral biti spis, ki ni smel presega 70.000 besed, spisan v angleškem jeziku. Na vsak način je ta nagrada zelo bogata, rok za pošiljanje rokopisov pa je potekel dne 1. maja.

Ustanovitev narodne knjižnice na Poljskem.

Uradni list poljske republike je prinesel predsedniško odredbo, po kateri naj se ustanovi v Varšavi poljska narodna knjižnica. Knjižnica bo podrejena ministrstvu za uk in bogoslužje. Njena naloga bo zbrati vsa dela, ki so izšla v poljskem jeziku, dalje vse izdaje v tujih jezikih, ki govorijo o Poljski in končno tudi tiste tujejezične izdaje, ki so bile pomembne za poljski duševni razvoj. Narodna knjižnica bodo priključili tudi bibliografski zavod, ki bo podrejen ravnatelju knjižnice. Kot temelj narodne knjižnice bodo služile tiste zbirke, ki so bile v zadnjih osmih letih kupljene na državne stroške ali pa jih je država dobila kot povračilo od tistih držav, ki so prej vladale nad doljeno Poljsko. Med temi gradivom so posebno zanimivi rokopisi Mickieviča in drugih pisateljev. Točasno že pripravljajo poslopje za novo državno knjižnico.

Ruski pisatelj Ohviljovij.

Znano je, da tudi na Ruskem leposlovje ni popolnoma prosto. Pisatelji pogosto ne pišejo tako kakor mislijo, ampak država hoče. Pogosto se zgodi, da mora pisatelj, ki se je dolgo boril proti temu, zapustiti svojo prejšnjo pot in pisati tako, kot je cenzuri povšeči. Tudi ukrajinski pesnik Mikola Chviljovij je zadnji čas priobčil v charkovskih listih izjavo, v katerih se odpoveduje svojim nacionalističnim zabodam in prosi komunistično stranko in obenem nekateri

komunistične publiciste, proti katerim se je nekaj časa bojeval, na pomemben način odpuščanja. On naznanja obenem, da je konec romana «Polki» ustrelil, da bi svoje politično in literarno ime očistil iz madežev. Preklical je tudi ideje, ki jih je propagiral v svojih člankih «Ukrajina ali Mala Rusija», «Priklonitev k Evropi», in se izročila na milost ali nemilost v roke komunistični stranki in njenemu centralnemu komiteju. Pisatelj je živel že nekaj mesecev na Dunaju, kjer se je mudil radi svoje bolezni, in pravi, da ga je bilo bivanje v inozemstvu privedlo do tega, da je storil, kar je storil.

Umetniške nagrade med Litvanec.

Tudi Litvanec država, dasi je zelo mlada in majhna, razpisuje vsako leto iz kulturnega fonda nagrade za najboljša literarna dela. V tem oziru je lahko mlada Litva v dober vzgled marsikateri moderni veliki državi. Za leto 1927. so dobili nagrade pesnika Aspozija za svojo pesniško zbirko «Velikonočni čas»; lirski pesnik Karl Strahl za pesniško zbirko «Dih zemlje»; dramatik Julij Peterson za komedijo «Gospa s šestimi čuti»; pripovednik Jan Akuraters za zbirko novel «Sanjači»; romanopisec Jan Veselis za roman «Poljski ljudje» in literarni zgodovinar Rudolf Egler za kritično izdajo zbranih del Edvarda Weidenbauma, ki je eden najznamenitejših predstavnikov litvanске klasične literature.

Nova ukrajinska literatura.

Oleska Sliarenko, ki ni več mlad pesnik, je izdal v državnih založbi pesniško zbirko pod naslovom «Bajda», ki nam predstavlja njegovo pesniško ustvarjanje v letih 1911 do 1917. Sliarenko je napravil pot iz ljubezenske subjektivne lirike do tovarniške lirike,

ki je v današnji sovjetski Rusiji vsaj pri kritiki zelo ciljana. Bajda je junak neke stare ukrajinske drame, ki ga pesnik postavi v sredo današnje Rusije in mu poloti v usta sanje o «blestem Odrobnesku». Ta našin je v Rusiji zadnje čase zelo pogost, saj so na isti način modernizirali celo pesem o Igorju. Vendar se sdi, da je Sliarenko tudi v resnici navdušen za nove ideale. Tega bi ne mogli trditi o pisatelju Kačuri, ki je istočasno izdal zbirko novel «Zlaman prsjača». Kačura je veliko radikalnejši kot Sliarenko, ali dela se tako, kot bi bil strašno radikalen. Kljub temu pa se posna vsem njegovim novelam, da niso potekle iz njegovega notranjega prepričanja, ampak imajo nekaj prisiljenega in narejenega na sebi.

Nova gledališka dela.

Miroslav Krleža, znani hrvatski pesnik in dramatik, eden najkrepkejših talentov moderne hrvatske literature, je spisal novo dramo pod naslovom «V agoniji», ki jo bosta igrali zagreb. in beograjsko narodno gledališče. Njegov drug Gustav Krležek, ki je tudi zelo krepak talent, je poslal belgradskemu narodnemu gledališču svojo novo komedijo «Sola modernih pesov». To je drugo dramatično delo tega pesnika; njegova drama «Grobniča», ki jo je bil spisal pred leti, je bila uprizorjena na različnih odrih z zelo odličnim uspehom.

Razprave o poljskih pisateljih.

«Naši pripovedniki» se imenuje knjiga kritičnih razprav o Orzechovi, Boleslavu Prusu, Sienkiewiczu, Reymontu in Żeromskemu, ki jih je spisal poljski publicist Stanislaw Bałucki; knjiga je izšla v Varšavi in predstavlja lep doselek k poznanju omenjenih vrhov poljskega pripovednega slovetva.

Razne zanimivosti

Ali živimo v nadsvetu?

Riba, ki plava v vodi, se niti ne zaveda, da živi v svojem prirodnem elementu. Pet let star otrok ne ve ničesar, da ga od vseh strani obdaja zrak. Najdemo tudi mnogo starejše otroke, ki tega še ne znajo. Resnica je, da živimo v zraku, ki od vseh mogočih strani pritiska na nas s približno težo enega kilograma na vsak kvadratni centimeter. Ko se veter igra z nami ali kadar mahujemo z roko naglo sem in tja, čutimo jasno, da smo potopljeni v neki popolnoma prozorni — rekli bi — tekočini.

In ta zračni ocean, v katerem živimo, nam ne dopušča spoznati ono, kar je izven njegovih mej. Podobni smo ribi, ki leži na dnu globokega morja: ona ne zna in si niti ne more predstavljati, da obstaja nekje popolnoma drugačen svet. Tudi mi ne poznamo in si ne moremo predstavljati sveta, ki bi bil drugačen od našega in ki bi bil vendarle dom kakor vrste življenja.

Iz tega sledi vprašanje: Kaj je torej izven naše zemlje, izven našega ozračja? Iz česa je sestavljeno zunanjí prostor ali vesmir skoroda popoln vakuum, to je zrak skoroda popolnoma prazen. Astronomskih dokazov za tako trditve imamo dovolj. Ako pravimo, da na luni ni zraka, imamo v mislih nekatera opazovanja, ki smo jih bili napravili. Kadar luna na svojem potu zakrije kako zvezdo, stori to nenadoma; nam se zdi, da zvezda v trenutku izgine za njo. Ako bi luna obdajal zrak kakor obdaja našo zemljo, se tak pojav ne bi zgodil tako nenadno. Ako je torej na našem trabantu kaj ozračja, je to nizko, prav gotovo ne sega daleč kot par sto metrov od površja. Debelina našega ozračja pa znaša — kot sklepajo nekateri učenjaki — okoli tisoč kilometrov.

Znanost danes ve, da v vesmiru ni prav nikake toplote in da vlada po vsem tem neskončnem prostoru temperatura, ki jo imenujemo absolutna ničla, ki je označena s številko 273 stopinj Celzija pod temperaturo zamrzujoče vode ali talečega se ledu v vesmiru. Ta dobro znana dejstva so znana že mnogo let. Prav zanimive poskuse s skrajnim mrazom pa je v poslednjih letih napravil profesor Kamerlingh Onnes na vseučilišču v Leydenu. Ko je izpreminjal plin helij v tekočino, je skoro dosegel absolutno ničlo — popolni mraz. Pri taki skrajno nizki temperaturi se pa pripeti marsikaj zanimivega.

Kadar teče električni tok po žici, povzroča toploto; ako gre zadostna množica toka po žici, postane slednja razbojnjena. Ta pojav vidimo pri navadni električni žarnici. Ko bi si to žarnico odnesli v medsvetovni prostor, kjer vlada absolutni mraz, in jo poskušati tam razžariti z istim električnim tokom kot na zemlji, bi videli, da je naše delo zaman. Pri tolikem mrazu namreč izgubi vsak provodnik električne svoje odpornost ali rezistenco popolnoma. Električni tok bi nemoteno tekel po drobni žici in žarnici, a ne bi je segrel. Profesor Onnes je na tak način poslal skozi drobne provodnike stikovitno močne električne toke. Ako bi to storil pri navadni toploti, bi provodniki v trenutku zgoreli. V takem skrajnem mrazu postanejo torej navadni provodniki «supra-provodniki». In to ni še vse. Ako kovinska žica iztubi v absolutnem mrazu

zu popolnoma ves odpor naprem električnemu toku, sledi iz tega, da bi slednji mogel teči po njej neprestano. Imeli bi tu neke vrste «perpetuum mobile»: tok, ki je enkrat začel, se ne more več ustaviti, kajti vsaka gibajoča se stvar se ustavi, samo, če naletí na kak odpor.

Poglejmo, koliko ima vse to opraviti z astronomijo. Misi, katere bom s tem podal tukaj, se mi zdi, da niso bile še razmotrivane nikjer.

Svetlobne žarke, ki so po svoji naravi elektro-magnetni, stjejno lahko za supra-provodnika. V nekem smislu je zatozadeti povsem mogoče, da svetloba, ki jo dobivamo na primer od sonca, prihaja do nas brez izgube med potjo, kajti ona pot vodi skozi absolutni mraz, kjer ne naletja na noben odpor. Ko prepotuje daljavo 150 milijonov kilometrov, ne porabi nikake energije. To bi bilo izborno pojasnilo, zakaj ni nobene opazne izgube pri prehodu svetlobnih solčnih žarkov in pri spreminjavi slednjih v toploto. Zdi se tudi, da sonce ne oddaja vesmiru nikake energije in da izgubi del svoje energije samo tedaj, ko njegovi žarki sadenejo na kako tako telo, kot je naša zemlja ali drugi planeti. Ta stvar bi sličila generatorju izmeničnega toka, ki teče in polni žico s potencialno energijo, katere pa nihče ne rabi; generator teče brez hanka.

Kazalo bi nadalje, da je gravitacija ali težnost, pa naj si je po svoji naravi kar koli, tudi neke vrste «supra-provodnik». To bi pojasnilo mnoge nebesne pojave, ki so nam danes še neumljivi. Dokazati je mogoče na primer, da deluje na zemljo, ko kroži okoli sonca, sredobežna sila. Sredobežno silo čutimo, če vrtimo okoli glave kamen na vrvi; ona napenja vrvičo in je tem močnejša, čim hitreje vrtimo kamen. Naša zemlja kroži okoli sonca s silovitno hitrostjo sto tisoč kilometrov na uro in vendar ne odleti od njega. Pri toliki hitrosti in pri toliki masi naše zemlje bi morala biti vrvi, ki bi jo držala na njeni poti okoli sonca, skoro tako debela kot je ona, zemlja, sama. Toda take vrvi ni — kaj jo torej drži? Znanost nam pravi, da je gravitacija, neka sila, ki jo potiska proti soncu. Ta odgovor je beden; tako pojasnilo pojasnjuje jako malo.

Gravitacija bi si morali potemtakem predstavljati kot neko nevidno in vendar solidno vrvi ali verigo, ki obetaja dejanski. Ker pa je gravitacija morda «supra-provodnik», to je, da ni v njej nikake odpornosti, postane vsa stvar naših domišljijih preprosta. Reklji bi, ako z neskončno majhen supra-provodnik teče neskončna sila. Ako je gravitacija res tak provodnik, sika j jasneja, nego je do sedaj.

Obeta se nam s tem celo nova pot, ki vodi v vesmir; močnost potovanja po medsvetovnem prostoru postaja večja. Povsem lahko si predstavljamo majhen električni generator, ki se nahaja na stenski strani našega vesmrakega letala. Ko hitro doseže naše letalo medsvetovni prostor, kjer krojajo absolutni mraz, požene naš generator, ta pa, ko hitro začne delovati, se ne ustavi nikoli več. Prodvajajo električni tok bi izrabili potem za pogon letala. Prej pa bi seveda morali natančno poznati in razumeti gravitacijo in vse zakone, po katerih deluje, in sploh vse druge zakone, ki vladajo v zraku praznem prostoru, kjer vlada absolutni mraz. Na primer v brezračnem

prostoru ne more aeroplanski vijak prav nič služiti.

Naj bo kakorkoli, ene stvari smo pa le gotovi: nekaj še vemo o «supra-provodnikih» in nove stvari se naučimo vsak dan. Znano nam je, da perpetuum mobile ali večno idočega stroja ne moremo izdelati na naši zemlji. Tudi ni upanja, da bi tak stroj kdaj izumili: ne bo še avta, ki bi vozil brez bencina ali električnih baterij; ne bo lokomotive, ki bi brez pare ali brez elektrike drdrala naprej in ne bo še tako kmauh vodnega mlina, ki bi mel brez vode. In navzlic vsemu temu vemo prav dobro, da je naša zemlja in z njo vred vsi ostali planeti nekak neumljivi perpet. mobile — večno idočí stroj, ki teče brez opaznega vzroka, brez opazne gonilne sile. Naša zemlja in njena luna, vsi planeti in celo sonce samo, vse se giblje, vse pleše, vse kroži že neštete milijone let. Kaj jih žene? Pojasnilo more biti samo to, da se nahaja naša zemlja s soslednimi planeti in nekakem «supra-svetlu», v «nadesvetu», če povem po naše. In v tem supra-svetlu ni nikakega odpora, nikakega trenja, sploh nikake rezistence. Kjer pa tega ni, tam se bo vsako telo, radi sile vztrajnosti, gibalo vso večnost, če se le enkrat začne gibati.

Svetovna mesto in njegove številke

Pa Lorzpy.

New-York je mesto, v katerem se največ ocenjuje, šteje, meri, ugiba, spekulira in prorokuje. Tu živi 96.000 knjigovodij: nič čudnega, da je New-York, veliki računski stroj, napravil sam sebe za predmet svojih računov.

New York City šteje danes približno šest milijonov prebivalcev. New York City je velik, a New York je še večji. Ta večji New-York, Greater New-York, je krog, čigar središče znaša 64 km in čigar središče bi bilo City Hall t. j. mestna hiša v New-Yorku. V tem večjem New Yorku prebiva danes že devet milijonov in pol ljudi.

Primerja z Londonom.

New York se rad primerja z Londonom, z mestom, ki je rabilo za svojo rast prav toliko tisočletij, kolikor stoletij je rabil New York, z mestom, iz katerega se vlada svetovna država, medtem ko ni New York niti glavno mesto države New-York. Glavno mesto te države, je marveč Albany, mesto, ki je bilo že velemesto, ko je bil New York še vas, ki je bilo svetovno mesto, ko je bil New York še mestece.

Gotovo se ujema, da ima tako zveni večji London prav tako svojih devet milijonov in pol prebivalcev kakor večji New York, toda tretjina tega večjega New Yorka je prepletena z vodo, je vodna površina, nepriljavna za stanovanja, medtem ko leži London na povprečno suhi zemlji.

Narast mesta.

Onih šest milijonov ljudi v New York Cityju je naraslo od leta 1790. Washington je še živel, na Francoskem se je ustavna nacionalna zbornica pravkar pripravljala, da da Franciji ustavo po ameriškem vzgledu, ko se je vršilo v New Yorku prvo ljudsko štetje. V 138 letih ni prenehala New-York nikdar naraščati. Vsako polletje se združi z New Yorkom kako malo mestece, vsako leto kako srednje veliko mesto. Prej pred zakoni, ki sedaj priseljevanje omejujejo, je priplaval k N. Yorku ta porastek od onkraj luže in sicer tako gotovo kakor si slede letni časi drug drugemu. Luka v New-Yorku so bila vrata v svet, ki so bila odprta vsakomur. Dandanes so newyorskí priseljenci povečini sinovi ameriškega srednjega zapada in prav tako gotovo, kakor je New York največje židovsko mesto na svetu, se ne dobi v nobenem drugem mestu toliko ljudi, rojenih v srednjem zapadu, kakor prav v New Yorku.

Tri sto štirjaških milj znaša površina New Yorka Cityja, 173.000 štirjaških milj pa površina Švedske, a na obeh površinah živi enako število prebivalcev. Ako pa vzamemo večji New York, potem se ujema število njegovih prebivalcev s številom prebivalstva Norveškega, Finskega in Irške.

Zanimiva ugotovitev.

Najboljši pripomočki statistike so vsi le preokorni, da bi mi zamogli z njimi meriti življenjsko jakost v tem ogromnem mravljinišču. Pisatelju Johnu Dos Pasosu se je posrežilo zbirati take naloge v njegovem romanu «Manhattan Transfer» bolje kakor doslej nobenemu drugemu.

Toda vkljub temu nam pove statistika mnogo zanimivega in važnega. Zadeve, ki zveмо le od nje. New York ni samo velemesto, karlerina so glavna mesta velikih držav, kjer se je manj ali več istorodno prebivalstvo v teku let nakupilo. New York je ona točka našega planeta, h kateri vodi, da se izrazimo geometrično, največ črt z najrazličnejših strani. Zedinje ne države imajo v otniškem (narodopisnem) pomenu mešano prebivalstvo. Prebivalstvo New Yorka je še bolj mešano. New York je — v jeziku kemičnega laboratorija govoreno — oni lomčič — topilnik, v katerem se ljudje iz vseh delov sveta pretopje v pravega Američana — homo americanus. Tu se dajo sestavine tega velikega plemena v poltekočem stanju, pripravljene, da

se pretopje v enotni tip, spoznati še v svojih posebnostih.

V New Yorku živi več Židov ko v celí Aziji, ki je pač njihova pradoovina, poloviča toliko Rusov ko nekdanj v Leningradu, več Ircev kakor v Dublinu, glavnem mestu Irske, več Italijanov kakor v Genovi, več Poljakov kakor v Vilni in več Ovrov kakor v vsakem drugem mestu razen Budimpešte.

Sveveda narašča New York tudi v notranjosti. Število smrti pada in tudi ono rojstvo pada, toda ne tako naglo kakor v prejšnjem služaju. Ko se je ustvaril pred tridesetimi leti večji New York, je umrlo od tisoč ljudi na leto dvajset, danes jih umre samo še enajst. Medtem ko je prihajalo l. 1927. na tisoč ljudi štiri in dvajset rojstev, jih pride danes samo še eden in dvajset. Življenje Nevyočrana iz današnje dobe traja delj časa ko življenje njegovega starega očeta.

Od česa živi toliko ljudi?

Ako bi postavili na vogal katerekoli newyorške ulice statistično rešet, skozi katero bi moralo sto pešcev, bi bili dve tretjini od teh knjigovodje, brivci, vratarji, hišna služničad, natakariji, vozniki, soferji, trgovci, mestni nastavljenici, zavarovalni agente, odvorniki, zdravniki in glasbeniki, z eno besedo ljudje, ki ne prispevajo neposredno produktivno k povečanju narodne imovine. Sedem odstotkov bi pripadalo stavbinski stroki, toda tudi njihovo delo bi ne obstajalo iz zidanja in opremljevanja novih hiš, marveč le iz ohranitve in vzdrževanja starih poslopij. Na kratko povedano: Tretjina newyorških prebivalcev živi od tega, da preskrbuje ostalima dvema tretjinama perilo. Proučevanje newyorške statistike poklicke potrjuje vtis, ki ga dobi človek, ko opazuje množice, ki se priverjajo k večernim ekspresnim vlakom podzemeljske železnice: mesto pisarniških moči.

Od 2.800.000 delavcev v mestu je ena četrtnina žensk. V nekaterih poklicih že prekašajo ženske moške, tako pri krojačih za ženske obleke. Na 25.000 žensk — šivilj pri deset telefonistik le en stenotipist, na štiri učiteljice en sam učitelj. Toda v celem mestu ni niti enega ženskega klesarja, niti enega ženskega zidarja, a tudi nobena ženska ne služi pri požarni brambí. V mestu je samo pet ženskih mehanikov za električna dela, štiri peskarice, tri tesarice in sedemnajst jih je takih, ki opravljajo duhovniški poklic.

Kaj kaže bodočnost?

To vprašanje vseh vprašanj proučujoči resni učenjaki in še pred nedavnim časom sta se dva profesorja vseučilišča John Hopkin v Baltimoreju bavila podrobno z letom 2000. V koliko sta jo pogodila, o tem se bo lahko prepričal marsikateri Newyorčan, ki je sedaj še otrok. V letu 2000. bo po njunem mnenju New-York še mnogo bolj narasel, marsikatero novo mesto se mu bo priključilo in šlo bo tedaj devet in dvajset milijonov prebivalcev. Vsa njegova površina bo zazidana. Nova mesta bodo prišla zraven tudi zunaj sedanjih mej večjega New-Yorka, tako n. pr. bo ves zapadni rok reke Hudson objuden. Od tujerodcev bo mesto 36 odstotkov le 27 odstotkov in odstotek zamorcev pade od osmih na pet. Vse to ugotovitve obeh učenjakov so nekak smeje, naslanjajo se res na številke, toda po našem mnenju se bodočnosti svetovnega mesta ne da proročevati na podlagi suhih števil. Živimo pač v dobi letalstva, mogoče se razprši vse mravljinišče, ki je sedaj prilepljeno na skalo Manhattan, lepega dne na vse mogoče strani, mogoče je tip svetovnega mesta, kakršno je New-York, navezan le na določeno dobo, je bolj izrodek tehnike, kakor bi sploh mogoč priznati vsak statistik.

ščem v Miller Fieldu poskusni poletí novega letala «Bellanca», določene za polet iz New Yorka v Rim pod vodstvom letalca Sabelli-ja. Letalo bo krščeno z imenom «Roma». — Stotnik Wilkins, ki je preletel s tovaršim Etelsonom severni tečaj, se napoti iz Špicbergov čimprej na Norveško, kjer se bo vkrcal na v Ameriko potujoči parnik. Ravnatelj tovarne, ki je zgradila letalo, s katerim je preletel Wilkins pot iz Aljaške v Svalbard, je izjavil, da poleti Wilkins tudi čez južni tečaj in da se že vrše priprave za ta polet. — Letalski podpolkovnik Manning je zapustil letališče v Lypmpe-ju na Angleškem z malim letalom, opremljenim z enim samim motorjem 80 konjskih sil, in namerava leteti naravnost v Sidney, glavno mesto Avstralije, kjer mora urediti nekatero osebne zadeve. — Nemški inženir Franc Drexler je izumil avtomatično letalo, ki bo potrebovalo vodnika le pri odletu in pri pristajanju. Šest in šestdeset njegovih poskusov je že popolnoma uspelo. Drexler upa, da zgradi do jeseni letalo za prekoceanske polete po svoji zamisli, s katero bo zmanjšal nevarnosti prekoceanskih polotov.

BORŽNO POROČILO

Amsterdam 762-768, Belgija 263-267, Francija 74.524-74.824, London 92.49-92.69, New York 18.93-18.99, Španija 311.317, Svica 364.75-366.75, Atene 24.75-25.25, Berlin 451.10-457.10, Bukarešt 11.65-12.05, Praga 56.10-56.40, Ogrska 328.50-334.50, Dunaj 264-270, Zagreb 33.274-33.574.

Uradna cena zlata (1. v.) 366.28; Liktorsko posojilo 87.40; vnoodškodninske obveznice 78.20.

Dr. SARDOČ
ZOOZDRAVNIK
TRST
VIA S. LAZZARO 23. II.

Tržaška posojilnica in hranilnica
registrovana zadruga z omeji porokivom
uradno v lastni hiši
Via Torre bianca 19, I.
Telefon št. 25-67.

Sprejema navadne hranil. vloge na knjižice, vloge na tek. račun in vloge na čekovni promet in jih obrestuje
po 4%
Večje in stalne vloge po dogovoru. Sprejema «DINARJE» na tek. račun in jih obrestuje po dogovoru. Davek od vlog plačuje zavod sam. - Daje posojila na knjižice, menice, zastave in osebne kredite. - Obrestna mera po dogovoru.
Na razpolago varnostne celice (sate)
Uradne ure za stranke od 8.30 do 15 in od 16 do 18.
Ob nedeljah je urad zapri.

Odhodi in prihodi vlakov

TRST - TRZIC - PORTOGRUARO - BENETKE (Južni kolodvor)	Odhodi: 5.15, 6.30 (b), 8.25 (l), 8.35, 10.50 (b), 15.5 (b), 15.25, 17.- (b), 18.10 (b), 18.20, 20.10 (b), 23.30.
Prihodi: 5.40, 7.53, 10.55, 9.55 (b), 11.25 (b), 12.40 (b), 14.20 (b), 17.30, 18.20 (b), 20.- (l), 23.55, 0.30 (b).	
TRST - BUJE - POREČ (Državni kolodvor)	Odhodi: 5.-, 9.45, 13.55, 18.25. Prihodi: 7.50, 12.-, 19.08, 21.16.
TRST - HERPELJE - PULA (Državni kolodvor)	Odhodi: 5.25, 12.25, 13.- (b), 19.15. Prihodi: 7.35, 9.36, 15.58, 21.13.
TRST - DIVJACA - SV. PETER - POSTOJNA (Južni kolodvor)	Odhodi: 1.- (b), 3.-, 7.30 (b), 9.5, 14.45 (b), 15.50, 18.35, 19.30 (b), 20.20 (l). Prihodi: 4.- (b), 7.05, 8.05 (l), 10.15 (b), 11.48, 13.15 (b), 19.10, 20.45, 21.30 (b), 23.-.
TRST - GORICA - PODBRDO (Državni kolodvor)	Odhodi: 5.45 (b), 6.50, 11.50, 17.35 (b), 18.35. Prihodi: 7.16, 11.37 (b), 19.24, 21.4, 22.31 (b).
TRST - GORICA - KORMIN - VIDEM (Južni kolodvor)	Odhodi: 5.15, 5.50, 6.45 (b), 7.40, 12.30, 13.15 (b), 17.15, 19.05. Prihodi: 7.53, 8.55 (b), 12.10, 14.80, 17.55, 18.52, 20.25 (b), 23.15.